

Presentació GIAS.....	3
1. Ocio, acción sociocultural y cohesión social	4
2. Valor Humà. El treball socioeducatiu al municipi de Castell-Platja d’Aro	6
3. Acció comunitària, oci i cohesió social en la gestió de la diversitat cultural als centres socioeducatius gestionats per la Fundació Pere Tarrés	8
4. Cap a una alimentació saludable en els Centres Oberts. "Empodera't a la cuina"	10
5. Gimcanes digitals en educació no formal: interculturalitat, competències digitals i llengua mitjançant es TIC als equips juvenils gestionats per la Fundació Pere Tarrés (LICTIC)	12
6. Competencias clave desarrolladas en el Tiempo Libre Educativo relevantes para el éxito escolar y la mejora de la ocupabilidad juvenil	14
7. Validación de los cuestionarios sobre las competencias clave académicas y de ocupabilidad en entidades de tiempo libre educativo y centros abiertos / centros socioeducativos.....	16
8. La Pedagogía Social Comunitaria en centros penitenciarios y en programas de reinserción social .	18
9. El treball amb famílies des dels centres socioeducatius: propostes pedagògiques per a la millora de les competències parentals	20
10. Lideratge social per a la construcció de comunitats cohesionades des d'entitats de lleure educatiu i d'acció social. Estudi de casos	23
11. Hacia la construcción de las bases de un modelo de ejecución penal en base al concepto de ciudadanía activa. Estudio de tres casos en el sistema de ejecución penal español y catalán	25
12. Model de Desenvolupament Cultural Comunitari a partir de l’anàlisi d’experiències internacionals i locals d’art comunitari	27
13. Art comunitari des del treball de carrer per a la promoció social d'adolescents en situació de risc social. El cas de “Espacio Mestizo” de Lleó: una bona pràctica europea en acció comunitària intercultural	29
14. Creació d’una Àrea d’Emprenedoria Social a la Facultat d’Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull.....	31
15. Infància vulnerable, centres socioeducatius i processos d'aprenentatge	32
16. Impacte psicosocial de les condicions d’habitatge i mobilitat de la gent gran al barri de la Barceloneta.....	33
17. Aprender desde las fronteras. Proyecto de desarrollo de competencias para la innovación en Trabajo social y Educación social desde las transiciones vitales.....	35
18. Los procesos de transición vital como escenarios para la innovación en Trabajo Social y Educación Social - TRANSVITA.....	37
19. Monoparentalitat femenina i pobresa. Gènere, soledat i conciliació	39
20. Detecció de necessitats formatives a les escoles bressol per optimitzar l’acció educativa	40
21. Anàlisi de les estratègies de formació ètica en els estudis d’Educació Social i Treball Social de les universitats catalanes.....	42
22. Tipus de conflicte ètic i formes de gestió en els estudis d’Educació Social i Treball Social.....	43
23. Tipologies de conflictes ètics i formes de gestió entre els professionals de l’Educació Social i el Treball Social que treballen en l’àmbit de la diversitat funcional.....	44
24. Necessitats no materials i persones amb discapacitat intel·lectual als serveis residencials	45

Presentació GIAS

El [Grup de recerca Innovació i Anàlisi Social \(GIAS\)](#) de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull (Grup preconsolidat i reconegut per la Generalitat de Catalunya: 2017 SGR 1002)

Els projectes que desenvolupa el GIAS s'aborden des de [cinc línies de recerca](#):

1. Acció comunitària, desenvolupament social i lleure educatiu
2. Governança, gestió i polítiques socials
3. Ètica, responsabilitat professional i necessitats no materials
4. Innovació social i competències professionals
5. Salut i benestar psicosocial en el cicle vital

Els objectius del grup GIAS són:

1. Incentivar la recerca en els àmbits de l'acció comunitària i el desenvolupament social, els models de gestió pública i privada i l'ètica de la pràctica social i investigadora, de manera que es puguin transferir respostes.
2. Situar els estudis del grup en les agendes de recerca nacionals i internacionals.
3. Presentar projectes de recerca en col·laboració amb altres centres, grups i/o institucions de recerca per tal de poder aconseguir finançament per part d'administracions públiques locals, nacionals, estatals i internacionals.
4. Contribuir a la formació d'investigadors i professionals de l'acció social i educativa i a la realització de treballs de recerca de màsters universitaris i doctorat, així com acompanyar-los en processos d'inici de carreres acadèmiques que reverteixin també en la millora de la qualitat formativa i investigadora del grup.
5. Incidir en el canvi de polítiques socials i educatives per a la millora de la cohesió social i la qualitat de vida de les persones.

Els orígens del grup estan estretament relacionats amb l'avenç en la comprensió teòrica i empírica de les desigualtats socials i econòmiques que estan marcant els inicis del segle XXI i que posen en perill la integració dels sectors més vulnerables de la població. Des d'aleshores, emprèn el repte col·lectiu de salvaguardar la pluralitat de la nostra societat i enfortir el teixit social, compensant els efectes d'aquestes desigualtats.

La prevenció de la discriminació en totes les seves formes i el foment de la igualtat d'oportunitats en l'accés a la salut, l'educació, el treball o la participació social són el millor enfocament per reduir la fragmentació social i promoure la cohesió social i la qualitat de vida de les persones.

En aquest document es recull informació sobre alguns dels projectes de recerca portats a terme pels investigadors/es del grup i les tesis doctorals desenvolupades en el marc de les seves línies de recerca.

1. Ocio, acció sociocultural y cohesió social

Dades del projecte	
Títol del projecte	Ocio, acció sociocultural i cohesió social
Durada	2015-2018
Font de finançament i pressupost	Convocatòria 2014 de Projectes de I+D “EXCELENCIA” i Projectes I+D+I “RETOS INVESTIGACIÓN” de la Direcció General de Investigació Científica y Técnica y Subdirecció General de Proyectos de Investigación. EDU2014-57212-R. (31.460€)
Investigador/a principal	Dra. Txus Morata
Equip de recerca/innovació	Dr. Héctor Alonso, Dr. Israel Alonso, Dra. Naiara Berasategi, Dr. Xavier Escribano, Sr. Francisco Fernandez, Dra. Yolanda Lázaro, Dra. M Tereza Leal, Dr. Paco López, Dra. Maite Marzo, Dra. Txus Morata, Dra. Pilar Muro, Dra. Eva Palasí, Dr. Miguel A Pulido, Sr. Rafael Ruiz, Sr. Jonatan Sánchez

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ol style="list-style-type: none">1. Identificar criteris, metodologies i actuacions de les activitats de lleure i d'acció sociocultural que generen una incidència significativa en la construcció de la cohesió social del territori en el qual es desenvolupen, concretament en barris de Catalunya i del País Basc.2. Promoure la generalització de les bones pràctiques identificades en escenaris socioeducatius diversos.3. Potenciar la investigació futura en aquesta àrea i la formació de professionals per a promoure processos de cohesió social a través de projectes socioculturals i d'oci amb infància, adolescència i joventut.
<p>Metodologia</p> <p>Disseny mixt, d'anàlisi explicatiu seqüencial de caràcter participatiu. La selecció dels escenaris en els quals es desenvolupa la investigació es va dur a terme a partir de la definició d'una sèrie d'elements es concreten en: a) territoris que compten amb una societat civil activa, que compten amb alts nivells de participació social i en les que s'observa l'existència de xarxes de relació; b) territoris que compten amb experiències consolidades de lleure educatiu, unes experiències fonamentades en valors pedagògics i socials i liderades principalment des de moviments associatius, que compten també amb un saber, construït conjuntament entre la reflexió i la praxi educativa i c) territoris que compten en les seves àrees metropolitanes amb barris sotmesos a canvis demogràfics i socials rellevants, on la comunitat i les dinàmiques de suport social emergeixen com a necessàries per frenar processos d'exclusió social. A partir d'aquests criteris l'equip investigador va realitzar un mapatge de diferents territoris per finalment concretar la recerca en els barris de Otxarkoaga i de la Penya a Bilbao; al barri de Prosperitat de Barcelona i Bellvitge de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat.</p> <p>La mostra de l'estudi es concreta en 836 participants en les dues fases en què s'ha realitzat l'estudi. A la primera fase van participar persones significatives [26], professionals entitats [12] i veïns/es [392]. La mostra de la segona fase es concreta en: participants en activitats de lleure educatiu i acció sociocultural [400] i exparticipants [8]. Els instruments utilitzats en les dues fases d'estudis van ser: Històries de vida 15; Entrevistes en profunditat 22; Grups de discussió 4 i Qüestionaris 742.</p>

Resultats i conclusions
<p>Els resultats obtinguts s'han organitzat a partir de 4 temàtiques: el suport veïnal, la participació, la cohesió social de barri i la cohesió social general.</p> <p>Suport veïnal Organitzar i participar en esdeveniments d'oci i acció sociocultural àmplia el contacte entre</p>

diferents entitats i activa les accions de suport mutu. Un suport que genera mobilització social i afavoreix la millora de la qualitat de vida de les persones. També participar en espais d'oci i acció sociocultural permet conèixer a noves persones, augmentant la xarxa de relacions entre els iguals i també amb adults. Aquesta tipologia d'activitats actua com a factor de prevenció davant l'aïllament social. Finalment, l'ajuda i el suport entre veïns permet evitar situacions de dependència institucional, emergint la solidaritat en les relacions interpersonals.

Participació

Promou activisme social i afavoreix que els participants realitzin aprenentatges relacionats amb el compromís social, el lideratge social de persones i entitats, la participació política, l'autogestió i la mobilització social. També participar en activitats d'oci i acció sociocultural possibilita els usos alternatius del temps lliure. Així mateix, participar en aquests espais els permet el desenvolupament de competències pel món professional (treball en equip, iniciativa, responsabilitat, ...). Un últim element destacat en relació amb la participació és el factor preventiu que desenvolupen aquestes activitats davant de conductes de risc. Les activitats d'oci i d'acció sociocultural permeten als participants allunyar-se de situacions d'addicció o risc i exclusió social, li ofereixen alternatives al consum d'un oci més comercial i són espais segurs en què es fomenten hàbits saludables (activitats esportives, de respecte a l'entorn, culturals.)

Cohesió social de barri

Les principals activitats d'oci i acció sociocultural identificades van ser les festes i esdeveniments, els espais educatius i de desenvolupament cultural i les activitats de solidaritat. Mitjançant aquestes activitats els participants incrementen la convivència ciutadana, aprenen a fer una gestió positiva dels conflictes i també de la diversitat cultural i social. Son activitats obertes que fomenten que tothom pugui formar part, facilitant processos de coneixement mutu entre veïns. Finalment, la convivència positiva afavoreix que les persones se sentin segures en els seus territoris. En relació amb la utilització de l'espai públic, es requereix d'equipaments que permetin establir relacions i desenvolupar activitats conjuntes i ciutadanes, cal la construcció d'un disseny urbanístic que permeti la trobada entre persones i la creació de xarxes de relació. La identitat de barri possibilita que les persones es reconeguin com a part activa de les seves comunitats, a partir de la construcció d'un futur compartit. El treball en xarxa es porta a terme a partir de tres tipologies: la coordinació entre professionals, entitats i ciutadania, la cooperació i la corresponsabilitat mútua.

Cohesió social general

En relació a lluita contra les desigualtats: la redistribució de la renda de forma equitativa, l'accés als béns públics en igualtat de condicions, la politització de la pobresa aplicant mesures eficaces per a la seva reducció i l'augment de la confiança en les institucions per part de la ciutadania. En relació als valors compartits: la participació en entitats de lleure i d'acció sociocultural ajuda a comprendre les necessitats de les persones i dels col·lectius més invisibles i també la necessitat de comptar amb normes consensuades per a la comunitat afavoreix que la ciutadania desenvolupi un major sentit de pertinença i de seguretat.

Produccions derivades de la recerca:

- [Informe de la recerca](#)
- [Morata, T \(2018\). La contribució de les entitats de lleure i socioculturals a la millora social.](#)
- [Morata Garcia, T.; Palasí Luna, E.; Marzo Arpón, M.; Pulido Rodríguez, M. Á. \(2019\). Estándares de calidad de cohesión social en los territorios en el marco de las organizaciones de ocio educativo y acción sociocultural. Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, 73, 43-63](#)
- [Morata, T.; Alonso, I. \(2019\). El tiempo libre educativo clave en la construcción de identidades personales, ciudadanía activa y sociedades inclusivas. En Alonso, I.; Artexe, K. \(coord.\). Educación en el tiempo libre: la inclusión en el centro. Barcelona: Octaedro \(p. 37-52\).](#)
- [Morata, T.; Palasí, E.; Alonso, H.; Fernández, F. \(2019\). Ocio, acción sociocultural y cohesión social. En Alonso, I.; Artexe, K. \(coord.\). Educación en el tiempo libre: la inclusión en el centro. Barcelona: Octaedro \(p. 93-112\).](#)
- [Pulido-Rodríguez, M. A.; Marzo, M.; López, P.; Morata, T. \(2019\). Apoyo vecinal como motor de cohesión social de barrio. En Alonos, I.; Artetxe, K. \(eds.\). Educación en el tiempo libre: la inclusión en el centro. Barcelona: Ediciones Octaedro \(p. 113-127\).](#)
- Alonso, I.; Berasategi, N.; Morata, T. Palasí, E. (En premsa) (2021). Ocio, acción sociocultural y cohesión social. Un estudio de cuatro barrios. Editorial Grao

2. Valor Humà. El treball socioeducatiu al municipi de Castell-Platja d'Aro

Dades del projectes	
Títol del projecte	Valor Humà. El treball socioeducatiu al municipi de Castell-Platja d'Aro.
Durada	Octubre 2015-desembre 2016
Font de finançament i pressupost	Ajuntament de Castell-Platja d'Aro (92.895€)
Investigador/a principal	Dra. Txus Morata
Equip de recerca/innovació	Dr. Paco Lopez; Dra. Maite Marzo; Dra. Eva Palasí; Sr. Jonatan Sánchez, Sr. Francisco Fernández

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none">- Conceptualitzar i sistematitzar el model d'intervenció relacional-vincular de el municipi de Castell-Platja d'Aro.- Avaluar l'impacte de el model d'intervenció relacional-vincular en els projectes que s'apliquen al municipi.- Generar cooperació entre els professionals i la ciutadania per reforçar i consolidar els efectes positius produïts, i per millorar aquells aspectes que requereixin canvis.- Afavorir la transferència de el model d'intervenció relacional-vincular l'àmbit social i científic
<p>Metodologia:</p> <p>Investigació avaluativa de caràcter participatiu.</p> <p>L'estudi es va dur a terme en 6 programes seleccionats per utilitzar el model "relacional-vincular" almenys en els darrers 15 anys: Espais familiars i petita infància, Programa d'adolescència, Aula d'adults, Programa d'acollida i convivència, Programa de Prevenció i benestar de la gent gran i Comissió per a la promoció de la convivència.</p> <p>Van participar persones dels 6 programes, de diversos perfils: agents clau del territori i càrrecs electes del municipi, professionals de tots els programes i voluntaris i persones participants, a més de familiars.</p> <p>Aquesta diversitat respon a la voluntat d'emfatitzar la utilització del model avaluat pels professionals, ressaltar el suport que aquests han tingut del Consistori, sense oblidar les vivències dels ciutadans / es participants.</p> <p>Es va combinar la utilització de tècniques quantitatives i qualitatives i diversitat de perfils, amb l'objectiu de triangular metodològicament les dades recollides i les fonts, i aconseguir majors nivells de consistència informativa.</p> <p>Els instruments utilitzats van ser:</p> <ul style="list-style-type: none">- Entrevistes semiestructurades (n=35) i Grups de discussió (n=5) a professionals, agents clau, participants i càrrecs electes.- Qüestionaris (n=215), a participants dels 6 programes

Resultats i conclusions

El model "relacional-vincular" té impacte en els tres nivells estudiats:

- Participants:
 - Valoren la participació en els programes com una oportunitat de millora del benestar personal i col·lectiu.
 - Senten que són el centre d'atenció dels professionals i de la feina en xarxa entre aquests.
 - Es perceben com a agents actius de la comunitat i de la promoció de la participació social.
- Professionals:
 - Perceben el treball en xarxa com a font de benestar i seguretat.
 - Destaquen la confiança interprofessional com un element clau del sistema.
- Comunitat:
 - Incrementa el seu nivell de compromís, consciència i responsabilitat social.
 - Es percep com una xarxa de suport mutu entre els seus membres, que va més enllà de la feina en xarxa dels professionals.
 - Es converteix en un espai d'acollida que afavoreix la cohesió social.

L'avaluació del model conclou que es caracteritza per: l'atenció centrada en la persona, els professionals com a eina d'intervenció, oferir programes acollidors, nutritius i segurs, crear vincles entre persones, grups del territori i participants, el model sistèmic i de treball en xarxa, i la participació social i l'acció comunitària com a eixos claus del desenvolupament social i comunitari.

Publicacions derivades de la recerca:

- [Viñas, A.; Poyatos, P.; Morata, T.; Marzo, M.; López, P.; Palasí, E.; Sánchez, J. i Fernández, F. \(2018\). Valor humà: el model relacional-vincular en el treball socioeducatiu a Castell-Platja d'Aro. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies](#)
- Marzo, M.; Morata, T.; Palasí, E. López, P. Fernández, F. (En premsa) (2021). El trabajo en red como estrategia de inclusión. Análisis de una experiencia. Editorial Graó.

3. Acció comunitària, oci i cohesió social en la gestió de la diversitat cultural als centres socioeducatius gestionats per la Fundació Pere Tarrés

Dades del projectes	
Títol del projecte	Acció comunitària, oci i cohesió social en la gestió de la diversitat cultural als centres socioeducatius gestionats per la Fundació Pere Tarrés
Durada	Any inicial: 2017 Any final: 2019
Font de finançament i pressupost	Ajuts Fundació Pere Tarrés. (8.200€) ACM2019_23 (5.000€)
Investigador/a principal	Txus Morata
Equip de recerca/innovació	Giralt, Pere-Joan; Palasí, Eva; Rocha, Joan-Andreu; Pulido, Miguel Ángel; Sabater, Jordi; Labèrnia, Aina

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analitzar com l'existència de centres socioeducatius que treballen amb infància i adolescència vulnerables i que compten amb un elevat índex de població d'origen migrat, afavoreixen una millora dels recursos personals dels infants i de les famílies que participen en aquests centres i de les seves xarxes socials veïnals. - Analitzar com el treball socioeducatiu que es porta a terme en aquests centres millora la cohesió social als territoris en els quals actua, promovent el compliment dels drets d'infància, sota criteris de justícia social. - Desenvolupar orientacions teòrico-metodològiques per a la intervenció que ajudin a reforçar la tasca de cohesió social d'aquests centres.
<p>Metodologia</p> <p>La metodologia d'investigació utilitzada per realitzar l'estudi fou un disseny mixt (Hernández, Fernández, & Baptista, 2017) quantitatiu-qualitatiu de caràcter participatiu.</p> <p>El projecte es va realitzar amb 6 centres, tots ells amb més de tres anys de funcionament i que tenien almenys un 80% dels participants de famílies migrants.</p> <p>La mostra i tècniques utilitzades es van concretar en: 37 professionals als que se'ls va passar un qüestionari i a 28 d'ells se'ls hi va fer també una entrevista; 42 membres de les famílies als que se'ls va passar un qüestionari i 90 infants i adolescents amb els que es van realitzar grups de discussió.</p> <p>En el projecte es van treballar 3 dimensions i 7 subdimensions: Relacions socials (Habilitats socials i Gestió de conflictes), Cohesió social (Diversitat, Activisme social, Suport social i Identitat de barri) i Dinamització comunitària.</p>

Resultats i conclusions
<p>Els centres socioeducatius que treballen amb infància i adolescència vulnerables i que compten amb un elevat índex de població d'origen migrat, afavoreixen la millora dels recursos personals dels infants i de les famílies i la cohesió social en els territoris. S'ofereixen els resultats de l'estudi a partir de tres temàtiques: Relacions socials, cohesió social i dinamització comunitària.</p> <p>Segons els valors mostrats, la dimensió més ben valorada és la de les Relacions socials seguida de Cohesió social i finalment Dinamització comunitària. Les desviacions van entre .45 i .62 el que ens parla de dades molt homogenis.</p> <p>Els/les educadors/es expressen en les entrevistes la seva percepció positiva de la satisfacció de les famílies amb la tasca educativa que es porta a terme en els centres. Comparant els resultats sobre el treball que es realitza amb els nens/es i el que es realitza amb les famílies, el primer, presenta valoracions més elevades. Per això, es pot concloure la necessitat d'aprofundir des</p>

d'aquesta tipologia de recursos en el treball amb les famílies.

Relacions socials

Les dades recollides mostren que, per part dels professionals, hi ha un nivell conscient del treball socioeducatiu que es duu a terme en els centres, especialment, en relació a les habilitats comunicatives i la gestió de conflictes.

En relació a les habilitats comunicatives, la percepció dels efectes és diferent per als nens/es i per les seves famílies. Això pot ser degut a que aquest tipus d'habilitats són especialment treballades des dels projectes educatius individuals adreçats als nens/es i adolescents, sent un dels nuclis centrals de la intervenció socioeducativa d'aquests centres. No obstant això, es constata també per part dels professionals la necessitat de dissenyar programes i activitats sobre habilitats comunicatives i relacionals per a les famílies, mitjançant professionals especialitzats en l'àmbit de la feina amb famílies.

En relació a la gestió de conflictes aquesta es treballa de manera transversal i es dirigeix no tant a la resolució de conflictes de caràcter puntual, sinó a proporcionar als nens/es estratègies i habilitats (assertivitat, comportaments socials, establiment de límits, entre d'altres) per afrontar conflictes a la vida quotidiana, escolar i familiar dels mateixos. Els professionals tenen present l'entorn en el que viuen els nens i nenes que participen als centres, que sovint conviuen amb situacions multiproblemàtiques a nivell tant social com relacional, per això la importància de treballar des dels centres l'afrontament i la gestió dels conflictes intrapersonals, interpersonals i comunitaris.

Cohesió social

Els perfils de nens, nenes i adolescents que arriben als centres es perceben per part dels educadors com perfils cada vegada més complexos i problemàtics, que sovint requereixen de la intervenció d'equips professionals més especialitzats.

Els centres analitzats són espais d'inclusió i diàleg intercultural. Un dels elements de més valor pels educadors i les educadores és l'oportunitat de poder incorporar la cultura, la tradició i fins i tot la religió dels països d'origen dels seus usuaris. Aquesta manera d'enfocar la diversitat cultural afavoreix, segons les persones entrevistades, poder realitzar una intervenció des de la integralitat de la persona en lloc de donar-li un enfocament segmentat en parts diferenciades.

També s'ha constatat que en els barris que compten amb alts percentatges de població migrant, el treball realitzat per part d'aquests centres afavoreix la cohesió social, ja que actuen com a promotors d'educació intercultural que promou explícitament l'activisme social, la creació i el desenvolupament de xarxes socials, la identitat vinculada al territori específic de residència i la promoció de models de dinamització sociocultural de caràcter crític. Una educació intercultural que requereix integrar les visions, les pràctiques i els costums de diferents cultures en el marc de l'acció socioeducativa, i desenvolupar la intervenció des de la perspectiva de les fortaleses de les persones immigrants i no des dels dèficits o mancances, afavorint d'aquesta manera, que siguin ells mateixos els líders del seu propi desenvolupament i des de les seves cultures.

Dinamització comunitària

Es veu la necessitat, per part dels professionals, d'avançar en processos de treball comunitari, d'implicació al barri i d'incrementar processos d'activisme social. Actualment es realitzen activitats de caràcter puntual: festes al barri, activitats als carrers i a les places, etc. Però s'expressa la necessitat de desenvolupar una major sensibilització social, prevenció comunitària, denúncia i actuacions per a la millora de les condicions de vida de la comunitat. En relació a les poblacions migrants que participen en els centres socioeducatius, es valora que aquests centres permeten a les famílies i als nens/es ser un referent i un enllaç amb la comunitat. Aquests centres mitjançant activitats d'oci faciliten la integració en la societat.

Publicació derivada de la recerca:

- Giralt, P.J.; Palasí, E.; Rocha, J.A.; Labèrnia, A. y Morata, T. (2021). La gestión de la diversidad cultural en los centros socioeducativos para el fortalecimiento de la cohesión social. *Escenarios y estrategias socioeducativas para la inclusión social*. Editorial Graó

4. Cap a una alimentació saludable en els Centres Oberts. "Empodera't a la cuina"

Dades del projectes	
Títol del projecte	Cap a una alimentació saludable en els Centres Oberts. "Empodera't a la cuina".
Durada	gener 2018-juny 2019
Font de finançament i pressupost	Fundació Pere Tarrés (6.700€)
Investigador/a principal	Dra. Pilar Muro
Equip de recerca/innovació	Dra. Maite Marzo i Dra. Txus Morata

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectiu general Assessorar i formar en competències d'hàbits saludables a l'equip educatiu del centre per tal que aquest desenvolupi accions per donar poder a les famílies.</p> <p>Objectius específics</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sensibilitzar els equips educatius de CA / CSE de la importància que l'alimentació saludable té en el desenvolupament integral dels nens/es i adolescents; – Formar els educadors en competències alimentàries, així com en valors i aspectes educatius relacionats amb una alimentació saludable; – Acompanyar i orientar didàcticament a l'equip educatiu en el disseny del taller sobre hàbits saludables amb famílies; – Assessorar en la implementació i avaluació del taller; – Vetllar per la sostenibilitat del taller
<p>Metodologia: Participativa</p> <p>El projecte es desenvoluparà en tres fases consecutives:</p> <p>FASE 1: Planificació del projecte d'intervenció: La proposta de planificació sorgirà a partir de les necessitats que la direcció del Centre Obert (CO) i l'equip educatiu manifestin. En la proposta d'intervenció s'incorporaran els principis del PEC i s'adaptarà a la programació anual (període gener-maig). Fruit de la revisió i el consens s'aprova la planificació definitiva per ser implementada. (Octubre – desembre – 2017).</p> <p>FASE 2: Implementació del projecte d'intervenció amb l'equip educatiu i les famílies: L'equip investigador coordinat amb els membres de l'equip educatiu implicats, porten a terme les accions programades amb el propi equip, els infants i adolescents i les seves famílies. Es preveuen quatre accions diferenciades: 1) Assessorament i formació en competències vinculades als hàbits saludables d'alimentació a l'equip educatiu del CO. (Gener – maig – 2018); 2. Tres sessions en format taller amb les famílies dels infants que acudeixen al CO. amb l'objectiu d'empoderar-les i capacitar-les per una alimentació familiar saludable, 3. Activitat setmanal adreçada als infants centrada els beneficis de l'adquisició d'hàbits d'alimentació saludables i 4. Una sessió conjunta família+nens+equip educatiu Es contempla una avaluació formativa de les diferents activitats realitzades per tal d'ajustar la planificació inicial.</p> <p>FASE 3: Recollida i anàlisi de dades, i proposta d'article/comunicació a congrés: L'avaluació del projecte es portarà a terme a partir de l'anàlisi de les dades recollides al llarg de la implementació atenent els indicadors establerts. En l'avaluació participaran els diferents agents implicats (educadors/es, famílies, infants, nutricionista i investigadors). L'informe resultant de l'avaluació es presentarà a la direcció i equip educatiu del CO. Dos productes: article/comunicació revista/congrés internacional i Proposta de programa d'intervenció en el Projecte Europeu ICONS a càrrec de l'equip investigador.</p>

Resultats i conclusions

Perspectiva *participants*:

- Dimensió educativa: a) Manifesten que és un taller molt educatiu per a elles i demanen que també es faci amb els nens i b) Han estat conscients sobre la importància dels aspectes socials del voltant de la taula (parar taula, compartir diàleg durant els àpats...)
- Dimensió alimentària: a) Els ha ajudat a ser conscients del què necessiten menjar els nens (proteïna, hidrat de carboni, verdura/fruïta), b) El que més manifesten que els ha sorprès és la quantitat de sucre que mengen els seus fills al llarg del dia (es va fer una sessió explícita sobre el tema), c) Han après a utilitzar ingredients de forma diferent a com ho feien (alvocat) i d) Han après a utilitzar espècies i deixar més de banda els preparats que donen gust.

Perspectiva *professionals*

- Dimensió educativa i relacional: a) Hi va haver bona sintonia entre el grup de dones, tenint en compte que la majoria eren àrabs (90%) i la resta autòctona o subsahariana, b) S'ha aconseguit que les dones que han pogut compartir aquests espais ara tinguin alguna relació entre elles i c) Es van sentir molt apoderades quan van exposar davant els nens i entre elles el què havien fet sobre el berenar que havien preparat per la festa de final de curs.
- Dimensió alimentària: a) Els continguts sobre els aliments i el tipus de preparació s'ha anat adaptant a les demandes del grup de dones, b) Hi ha hagut aprenentatges sobre la base d'aliments necessaris i saludables pel creixement correcte dels infants, c) S'han trencat mites sobre les quantitats de sucre en productes ultraprocessats i s'ha entès la necessitat de reduir la seva ingesta i d) Han après noves formes de cuinar i utilitzar certs aliments

Considerem que una bona part de l'èxit del projecte és el fet de que són educadores del propi CO que coneixen les participants en el projecte, però també les dones les coneixen a elles, i això ha afavorit la bona relació, assistència i participació. Del procés d'elaboració del projecte i desplegament es desprèn com a clau i estratègic per la viabilitat i sostenibilitat del projecte la qualitat educativa, professional i humana de les dues educadores referents del taller. Des de l'inici han mostrat un elevat interès i motivació per a que l'alimentació del grup participant en el taller, però també de la totalitat dels infants que assisteixen al Centre obert, millori.

Valoració global del projecte:

A nivell global, el projecte "Apodera't a la cuina" ha assolit els objectius generals plantejats en el seu disseny: a) Assessorar en competències d'hàbits saludables a l'equip educatiu per apoderar a les famílies i b) Formar en competències d'hàbits saludables a l'equip educatiu per apoderar a les famílies. També podem afirmar que s'han assolit els següents meta-objectius: a) A nivell socioeducatiu, apoderar a les famílies quant als coneixements i estratègies per cuinar de manera més saludable i econòmica i adquirir hàbits alimentaris més saludables, b) A nivell familiar, fomentar vincles i relacions positives en els espais dels àpats i c) A nivell psicosocial, promoure i apoderar als nois/es, així com a les famílies, per potenciar un millor autoconcepte i seguretat en sí mateixos a través del treball de la cuina. La valoració satisfactòria realitzada per les dues educadores referents del taller, així com de la coordinadora del Centre Obert ha impulsat la cerca de noves subvencions per tal de donar continuïtat al taller, tant a nivell de continuar formant a grups de famílies, com a nivell de millorar els hàbits alimentaris en el conjunt d'activitats de caràcter transversal que es porten a terme al Centre Obert (berenars, festes, campaments, colònies,...).

Publicació derivada de la recerca:

- Muro, P.; Marzo, M. y Carillo-Alvarez. (2019). Empoderar en hábitos saludables a familias en situación de vulnerabilidad. Ed. UOC.

5. Gimcanes digitals en educació no formal: interculturalitat, competències digitals I llengua mitjançant es TIC als equips juvenils gestionats per la Fundació Pere Tarrés (LICTIC)

Dades del projectes	
Títol del projecte	Gimcanes digitals en educació no formal: interculturalitat, competències digitals I llengua mitjançant es TIC als equips juvenils gestionats per la Fundació Pere Tarrés (LICTIC)
Durada	2017-2019
Font de finançament i pressupost	Font de finançament: Interna: Fundació Pere Tarrés. I Convocatòria del Programa d'ajuda a Projectes de recerca de la Fundació Pere Tarrés. PRESSUPOST: 7.100,21€
Investigador/a principal	Aina Labèrnia
Equip de recerca/innovació	Aina Labèrnia, Joan-Andreu Rocha, Miguel Ángel Pulido, Aina Obis
Objectius del projecte i metodologia	
<p>Objectiu general</p> <p>Desenvolupar una eina (una aplicació) que reforci processos de vinculació amb la llengua catalana i promogui la convivència ciutadana intercultural, amb l'objectiu de fomentar</p> <ul style="list-style-type: none"> - una disminució del risc de fracàs escolar, - més sociabilitat i inclusió de la pròpia realitat, - una millora de les habilitats socials i - una millora del coneixement de processos vinculats amb la consecució d'una primera feina <p>Objectius específics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analitzar si els discursos dels participants progressen quant a la competència lingüística conversacional (BICS) i competència en el llenguatge acadèmic (CALP) (Cummins 2000) - Analitzar si hi ha un increment en l'ús de la llengua catalana - Analitzar si en els participants es detecta més sensibilitat pel que fa a la interculturalitat 	
<p>Metodologia</p> <p>Observació de la interacció entre els participants a través de la recollida de les dades que generarà l'aplicació i grups de discussió amb participants.</p> <p>Pla de treball que es va seguir a nivell metodològic:</p> <p>Primera part del desenvolupament:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Disseny dels objectius i el contingut del software, a partir dels elements identificats a l'estat de la qüestió - Desenvolupament del software per crear gimcanes digitals. - Desenvolupament de continguts de gimcanes, en col·laboració amb educadors dels centres - Proves pilot amb un primer prototip, tant en un equip d'educadors com amb un grup de joves participants - Ajust de paràmetres del software, segons els resultats de les proves pilot <p>Segona part del desenvolupament:</p>	

- Posada en pràctica de l'aplicació i les gimcanes als Espais Joves
- Avaluació de l'acollida, la implantació i l'èxit de l'aplicació tant per part dels educadors com per part del col·lectiu de joves participants.
- Anàlisi de dades enviades a l'aplicació.
- Grups de discussió.
- Difusió dels resultats del projecte: publicacions acadèmiques i canals de la Fundació Pere Tarrés.
- Elaboració d'una guia didàctica d'ús de l'aplicació.

Resultats i conclusions

En relació amb l'impacte social que es deriva d'aquesta recerca, els resultats d'aquest estudi han permès

- Tenir disponible una eina digital per crear gimcanes, *serious games*, amb qualsevol objectiu pedagògic.
- Crear una gimcana digital que permet avaluar les competències interculturals, les competències digitals i l'ús de la llengua catalana, així com el llenguatge acadèmic dels participants, i fomentar-los, per tal de sensibilitzar-los pel que fa a la diversitat cultural i les competències digitals, la qual cosa reverteix en una integració social més elevada dels participants.
- Així mateix, el projecte permet fer una fotografia de la realitat pel que fa a les competències interculturals, digitals, l'ús del català i el domini del llenguatge acadèmic d'una mostra amb unes característiques que la fan molt interessant. Els resultats d'aquest projecte, per tant, permeten identificar punts forts i mancances del col·lectiu que s'analitza, la qual cosa pot aportar eines als educadors per donar-los una assistència més adaptada a les seves necessitats.
- L'eina digital (així com també la Gimcana de la diversitat) es pot aplicar en altres col·lectius o amb altres finalitats. Així mateix, es pot posar l'eina digital en accés obert o bé al servei de la Facultat, per a finalitats de recerca o docència.

Per tant, aquest projecte pretén oferir propostes pedagògiques, mitjançant el *serious games* de la gimcana, beneficioses per a la societat i, més concretament, per als centres de lleure o els SIS, amb l'objectiu últim d'assolir una millor cohesió social i integració social dels participants. El projecte pretén reforçar processos de vinculació amb la llengua catalana i promoure la convivència ciutadana intercultural, amb la finalitat de fomentar una disminució del risc de fracàs escolar, més sociabilitat i inclusió de la pròpia realitat, una millora de les habilitats socials i una millora del coneixement de processos vinculats amb la consecució d'una primera feina.

Aquest projecte és original pel fet que va més enllà dels precedents que fomenten competències digitals mitjançant continguts curriculars, atès que s'hi treballen objectius pedagògics mitjançant la gamificació digital. Per tant, es tracta d'una recerca que pot ser de gran interès per al món científic i professional tant de la pròpia comunitat com d'altres que vulguin promoure valors com l'educació intercultural i que, al capdavall, vulguin obtenir més integració social dels participants en un món globalitzat en què la diversitat és molt present.

Productes derivats de la recerca:

- Disseny i desenvolupament d'una eina digital (un *software*) que permet crear gimcanes digitals
- Desenvolupament de continguts de la Gimcana de la diversitat, a partir de l'estat de la qüestió.
- Participació en un congrés internacional: "Technologies and Social Work Education: skills, competences and professional role", comunicació a la EASSW Conference 2019 (European Association of Schools of Social Work Conference) (4-7 de juny de 2019)

6. Competències clau desenvolupades en el Temps Lliure Educatiu rellevants per al èxit escolar i la millora de la ocupabilitat juvenil

Dades del projecte	
Títol del projecte	Competències clau desenvolupades en el Temps Lliure Educatiu rellevants per al èxit escolar i la millora de la ocupabilitat juvenil
Durada	2018
Font de finançament i pressupost	Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad
Investigador/a principal	Txus Morata
Equip de recerca/innovació	Txus Morata, Eva Palasí, Maite Marzo, Pilar Muro, Miguel Ángel Pulido i Consultoria i Estudis Fundació Pere Tarrés

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aprofundir en els elements que els protagonistes d'experiències viscudes durant la infància en ETLE / CO / CSE identifiquen com a claus per afavorir l'èxit educatiu i el desenvolupament competències professionals. - Recopilar bones pràctiques que treballin per a la reducció de l'exclusió formativa i laboral i el desenvolupament de competències professionals en ETLE / CO / CSE. - Dissenyar i implementar una proposta formativa adreçada a professionals de la intervenció socioeducativa, a professors i mestres que els capaciti per al desenvolupament d'accions que promoguin el treball de les competències professionals i d'èxit educatiu.
<p>Metodologia</p> <p>Disseny mixte (quantitatiu-qualitatiu) d'anàlisi explicatiu seqüencial (DEXPLIS)</p> <p>Tècniques qualitatives (40):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Entrevistes en profunditat a: Joves que havien participat en ETLE i/o CA/CS (15); educadors/es d'aquests ETLE i/o CO/CS (13); professors/es (6) i empleadors/es (6). <p>Tècnica quantitativa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Enquesta. Es van passar 57 qüestionaris a nens, nenes i adolescents participants (en el moment del projecte) a ETLE i/o CO/CS.

Resultats i conclusions
<p>Els resultats van ser molt extensos en matisos sobre la constatació científica de, que tant en l'àmbit de l'empleabilitat com en l'acadèmic, participar a ETLE com a CS/CO promou la millora de competències bàsiques. Això constata la rellevància de continuar aprofundint en aquelles activitats que s'hi desenvolupen i que poden ser veritablement clau tant per a la superació del fracàs escolar com en la inclusió en el mercat laboral pel que fa a les persones joves.</p> <p>Les principals conclusions varen ser:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hi predomina àmpliament la percepció de canvi en competències transversals d'ocupabilitat més que en les competències acadèmiques. - En relació a les tres competències d'ocupabilitat, <i>treball en equip, presa de decisions i resolució de problemes i flexibilitat</i> es destaca la millora sobre aquestes tres competències, a causa de el pas pel centre, evidencia la capacitat educativa d'aquests

recursos en relació a el desenvolupament de aquestes competències.

- Les 3 competències d'ocupabilitat *treball en equip, presa de decisions i resolució de problemes i flexibilitat* són característiques de l'essència i principis educatius dels ETLE / CSE / CA
 - o Aquestes 3 competències d'ocupabilitat s'alineen amb *comp. Aprendre a aprendre i social i cívica* de les compt. acadèmiques, on s'observa la major millora percebuda pels participants des que estan en els centres
- De la *comp. Social i cívica*: destaca el treball realitzat pels equips educatius dels centres en relació a la igualtat de gènere, respecte cap els altres a les diverses cultures. (*mirada inclusiva i igualitària*)
- Participar en aquest tipus de centres té un alt impacte en assumir responsabilitats i liderar projectes (comp. Sentit d'iniciativa i emprenedor)
- En cinc competències acadèmiques, s'observa que l'efecte de la intervenció es reforça quan la persona enquestada afirma haver tingut dificultats per desenvolupar aquesta mateixa competència abans d'entrar al centre (les competències són: comunicació lingüística; competències matemàtica i científica; aprendre a aprendre; competència digital, i sentit de la iniciativa i esperit emprenedor).

Produccions derivades de la recerca:

- Informe de l'estudi
- Vídeo
- Marzo Arpón, M.; Pulido Rodríguez, M. Á.; Morata Garcia, T.; Palasí Luna, E. (2019). Aportaciones de las entidades de tiempo libre educativo y centros socioeducativos en el desarrollo de competencias académicas y de empleabilidad de los niños y adolescentes que participan en ellas. Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa, 73, 121-142.

7. Validación de los cuestionarios sobre las competencias clave académicas y de ocupabilidad en entidades de tiempo libre educativo y centros abiertos / centros socioeducativos

Dades del projectes	
Títol del projecte	Validación de los cuestionarios sobre las competencias clave académicas y de ocupabilidad en entidades de tiempo libre educativo y centros abiertos / centros socioeducativos
Durada	2019
Font de finançament i pressupost	Programas anuales subvencionados con cargo al I.R.P.F. 2018- N°101/2018/365/1 (75.804,79€)
Investigador/a principal	Dr. MA Pulido i Dra. Pilar Muro
Equip de recerca/innovació	GIAS Dr. MA Pulido; Dra. Pilar Muro; Dra. Maite Marzo, Dra. Txus Morata i Dra. Palasí Consultoria i Estudis Dra. Rosalina Alcalde; Sr. Max Cahner; Sr. David Lozano i Sra. Ruth Agudo

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectiu general Configura i validar 6 instruments de recollida de dades que permetin als equips educatius d'espais de lleure educatiu i / o centres oberts / centres socioeducatius avaluar les competències acadèmiques i per a l'ocupabilitat per a tres franges d'edat: 8-12 anys, 13- 15 anys i 16-18 anys.</p> <p>Objectius específics</p> <ul style="list-style-type: none"> – Construir 6 qüestionaris específics per a l'avaluació de les competències acadèmiques i per a l'ocupabilitat per a tres diferents franges d'edat. – Validar aquestes eines mitjançant jutges i experts (mètode DELPHI) i mitjançant validació estadística amb participants (nens / es i adolescents) de diferents CCAA. – Dissenyar manual d'ús de cada eina validada per afavorir la seva utilització en els espais de lleure educatiu i / o centres oberts / centres socioeducatius. – Difusió de Manual d'ús i orientacions pedagògiques dels qüestionaris <p>Metodologia: Per donar resposta als objectius es va aplicar una metodologia mixta combinant tècniques qualitatives i quantitatives.</p> <p>Participants: Els participants en aquest estudi són:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 516 nois i noies que participen en espais de lleure educatiu i/o centres oberts/centres socioeducatius, de tres rangs d'edat: 8-12; 13-15 i 16 a 18 anys. – 22 experts dels àmbits educatius i del món empresarial de les sis comunitats autònomes i 17 experts en llenguatge. <p>Com es detalla a continuació es van dur a terme mitjançant quatre accions:</p> <p>Acció 1. Reelaborar l'eina utilitzada. D'acord amb la experiència del projecte anterior [Projecte IRPF 207 (101/2017/188/004 - Competències clau desenvolupades en el Lleure Educatiu rellevants per a l'èxit escolar i la millora de l'ocupabilitat juvenil), i la revisió bibliogràfica, l'equip investigador va elaborar els diferents qüestionaris en versió inicial (6 qüestionaris). La finalitat va ser generar una primera versió de les formulacions específiques pels diferents perfils operativitzant les competències definides i establertes en la normativa educativa vigent i a la literatura acadèmica.</p>

Acció 2. Validar i garantir la fiabilitat dels qüestionaris per generalitzar la seva aplicació al territori espanyol, mitjançant una metodologia DELPHI. Els aprenentatges elaborats a la primera ronda del DELPHI i el test de llegibilitat amb nens/es i adolescents, mitjançant un grup de discussió, van permetre l'elaboració d'uns qüestionaris més definitius que els jutges i experts van validar en la segona ronda DELPHI. Aquests qüestionaris finals van passar finalment la validació estadística.

Acció 3. Manual d'ús i orientacions pedagògiques dels qüestionaris CCA i CCO. Guia pedagògica que presenta les indicacions i instruccions a tenir en compte en l'aplicació pràctica dels qüestionaris. També s'exposen els beneficis de l'aplicació d'aquests instruments, que donaran suport a la presa de decisions per a l'orientació pedagògica en el Pla Educatiu Individual (PEI) de cada participant.

Acció 4. Distribució d'un tutorial orientat a promoure i capacitar els educadors d'entitats de lleure educatiu i/o centres oberts/centres socioeducatius, mestres i professors sobre l'ús de l'eina per a l'avaluació de competències.

Instruments: Tècnica DELPHI amb els experts, Grup de discussió per rangs d'edat i qüestionaris específics per a l'avaluació de les competències acadèmiques i per a l'ocupabilitat per a tres franges d'edat.

Resultats i conclusions

1. Tres eines pedagògiques:

- [Qüestionaris per a mesurar l'adquisició de competències](#)
- [Guia pedagògica per a l'aplicació dels qüestionaris sobre competències clau acadèmiques i d'ocupabilitat en entitats de lleure educatiu i centres oberts/socioeducatius.](#)
- [Vídeo tutorial per a l'aplicació de la guia i els qüestionaris](#)

2. Conclusions validació estadística:

- Tot i que la percepció de les dificultats de les persones participants en els centres són variables, depenent de la competència preguntada, l'impacte de la intervenció dels centre és percebut en gairebé tots els nivells de dificultat. És a dir, tot i no tenir la percepció de tenir dificultats, les persones participants consideren que la intervenció de centre els ha estat d'ajuda, en diferents nivells.
- Els resultats indiquen la percepció de la persona participant en referència a la intervenció que suposa assistir al centre, ja que els resultats es basen en la informació i en l'opinió facilitada per les mateixes persones assistents, i, per tant, resulten una valoració subjectiva de la intervenció de centre en l'adquisició de competències que ajuden a la reducció del fracàs escolar i a la millora de l'ocupabilitat dels i les joves que han participat en la investigació.
- Es conclou que la percepció dels i les persones que participen en els centres socioeducatius, oberts, i entitats de lleure educatiu és positiva, és a dir, consideren que el seu pas pels centres els ajuda en el desenvolupament i l'obtenció de les competències acadèmiques i d'ocupabilitat.

8. La Pedagogía Social Comunitaria en centros penitenciarios y en programas de reinserción social

Dades del projectes	
Títol del projecte	La Pedagogía Social Comunitaria en centros penitenciarios y en programas de reinserción social
Durada	2010-2013
Font de finançament i pressupost	
Investigador/a principal	Dra. Txus Morata
Equip de recerca/innovació	Dra. Eva Palasi Luna, Dr. Jordi Enjuanes Llop, Dr. Héctor Alonso, Dr. Xavi Escribano, Dr. Miguel A. Pulido, Dra. Pilar Muro, Sra. Elisabet Santpere i Jonatan Sanchez

Objectius del projecte i metodologia																								
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Confirmar la validesa científica i els beneficis educatius de l'aplicació del model de Pedagogia Social Comunitària dirigit a persones que es troben en situació d'exclusió i/o conflicte social. - Valorar en quina mesura els casos analitzats (Unitat Terapèutica Educativa del Centre Penitenciari de Villabona i Associació Bizitegi) apliquen adequadament el model de Pedagogia Social Comunitària i quines millores necessitarien implementar. - Construir un sistema d'estàndards de qualitat en Pedagogia Social Comunitària aplicada en centres penitenciaris i en programes de reinserció social. - Transferir els beneficis del model de Pedagogia Social Comunitària a altres àmbits i institucions de l'acció socioeducativa. 																								
<p>Metodologia:</p> <p>Investigació evaluativa de caràcter participatiu a dos casos: un Centre Penitenciari i un programa de reinserció social</p> <p>Técnicas y agentes:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>TÈCNICAS</th> <th>UTE (Villabona Astúrias)</th> <th>BIZITEGI (Bilbao-PaísVasco)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Grups de discussió</td> <td>8 (126 participants)</td> <td>3 (25 participants)</td> </tr> <tr> <td>Entrevistes en profunditat</td> <td>39 (15 professionals, 6 interns, 5 exinterns, 8 famílies i 5 entitats)</td> <td>11 (8 professionals 3 entitats)</td> </tr> <tr> <td>Històries de vida</td> <td>27 Interns</td> <td>9 (5 usuaris y 4 exusuaris)</td> </tr> <tr> <td>Observacions participants</td> <td>10</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Anàlisis documental</td> <td>Documentació interna UTE</td> <td>Documentació interna Bizitegi</td> </tr> <tr> <td>Qüestionari</td> <td>115 (25 professionals y 90 alumnes IES)</td> <td>74 (43 usuaris y 31 professionals)</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td>307 participants</td> <td>119 participants</td> </tr> </tbody> </table>	TÈCNICAS	UTE (Villabona Astúrias)	BIZITEGI (Bilbao-PaísVasco)	Grups de discussió	8 (126 participants)	3 (25 participants)	Entrevistes en profunditat	39 (15 professionals, 6 interns, 5 exinterns, 8 famílies i 5 entitats)	11 (8 professionals 3 entitats)	Històries de vida	27 Interns	9 (5 usuaris y 4 exusuaris)	Observacions participants	10	5	Anàlisis documental	Documentació interna UTE	Documentació interna Bizitegi	Qüestionari	115 (25 professionals y 90 alumnes IES)	74 (43 usuaris y 31 professionals)	Total	307 participants	119 participants
TÈCNICAS	UTE (Villabona Astúrias)	BIZITEGI (Bilbao-PaísVasco)																						
Grups de discussió	8 (126 participants)	3 (25 participants)																						
Entrevistes en profunditat	39 (15 professionals, 6 interns, 5 exinterns, 8 famílies i 5 entitats)	11 (8 professionals 3 entitats)																						
Històries de vida	27 Interns	9 (5 usuaris y 4 exusuaris)																						
Observacions participants	10	5																						
Anàlisis documental	Documentació interna UTE	Documentació interna Bizitegi																						
Qüestionari	115 (25 professionals y 90 alumnes IES)	74 (43 usuaris y 31 professionals)																						
Total	307 participants	119 participants																						

Resultats i conclusions

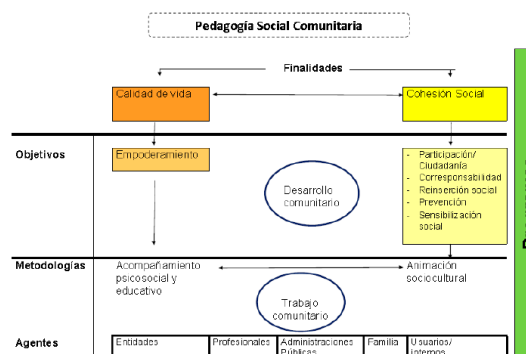
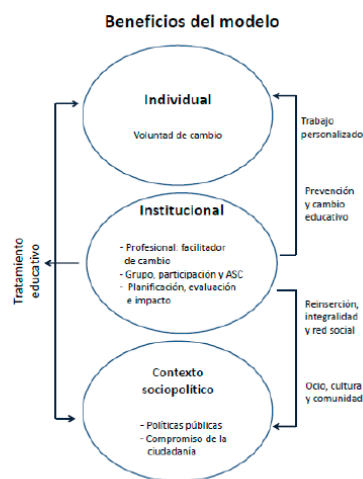
Resultats

Unitat terapèutica i educativa (UTE) Centre Penitenciari Villabona

- El canvi identitari a través de les narratives de canvi.
- Cogestió i estructures participatives.
- Participació de professionals de vigilància en tasques educatives.
- Canvi de sistema de fases pel procés d'acompanyament.
- Participació de les famílies i entitats com a part del procés incorporador.
- Formació de famílies

Associació Bizitegi

- Flexibilitat en el procés d'acollida
- Acompanyament psicosocial mitjançant programes i plans individualitzats
- Accessibilitat dels recursos i programes
- Treball en xarxa i treball comunitari.
- Dinamització comunitària i crítica social.
- Innovació i formació permanent.
- Treball en medi obert (treball en carrer)

Produccions derivades de la recerca:

- [Morata, T.; Alonso, H.; Palasí, E. \(2019\). L'acompanyament socioeducatiu com a eina d'inclusió social. *Pedagogia i treball social. Revista de ciències socials aplicades*, vol. 7, núm. 2: 70-89](#)
- [Morata, T.; Enjuanes, J. \(2019\). Repensant la intervenció penitenciària des de l'acció comunitària i l'educació ciutadana. *Revista Pedagogia i Treball Social*, vol. 7 \(02\)](#)
- [Morata, T.; Enjuanes, J. \(2019\). Repensant el model d'intervenció penitenciària. L'acció comunitària i educació ciutadana com a eixos de la estratègia. *Pedagogia i treball social. Revista de ciències socials aplicades*, 8 - 1, p. 3-24. Universitat de Girona, 2019. ISSN 2013-9063](#)
- [Enjuanes, J.; Sánchez, J.; Escribano, X. \(2017\). La pedagogia social comunitària com a model d'intervenció socioeducativa en centres penitenciaris. Morata, T. \(coord\). *Pedagogia social comunitària i exclusió social*. Madrid: Ed. Popular](#)
- [Muro P.; Enjuanes J.; Morata T.; Palasi E. \(2015\). Health promotion in a prison setting: experience in Villabona prison. *Health Education Journal* 76\(01\)](#)
- [Enjuanes J.; Garcia F.; Longoria B. \(2014\). La Unidad Terapéutica y Educativa del Centro Penitenciario de Villabona, un nuevo modelo penal de reinserción social. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, núm. 57](#)
- [Palasí, E.; Valverde, J.; Santpere, E. \(2014\). El programa de prevenció del consum de alcohol i altres drogues amb alumnes de secundària en la Unitat Terapèutica i Educativa \(UTE\) del Centre Penitenciar de Villabona. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, núm. 57.](#)
- [Morata, T. \(Coord.\) \(2014\). *Pedagogía Social Comunitaria y exclusión social*. Educación Social. *Revista de Intervención Socioeducativa*, 57.](#)
- [Nomen, M. y Morata, T. \(2014\). Otra prisión es posible. *Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa*, 57, 95-103.](#)
- [Morata, T. \(2014\). *Pedagogía Social Comunitaria*. Educación Social. *Revista de Intervención Socioeducativa*, 57, 13-32.](#)

9. El treball amb famílies des dels centres socioeducatius: propostes pedagògiques per a la millora de les competències parentals

Dades del projecte	
Títol del projecte	El treball amb famílies des dels centres socioeducatius: propostes pedagògiques per a la millora de les competències parentals
Durada	2016-2020
Font de finançament i pressupost	Convocatòria 2015 de Doctorat Industrial, impulsat per la Secretaria d'Universitats i Recerca de Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya i la Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca
Doctorand	Xavier Escribano
Directors	Dra. Txus Morata i Dr. Paco López

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Millorar la intervenció amb els referents familiars adults mitjançant un programa formatiu i una guia pedagògica. - Avaluar els efectes de la guia pedagògica i la formació en la percepció de les competències parentals. - Avaluar els efectes de la guia pedagògica i la formació en la praxi dels equips professionals. <p>Metodologia</p> <p>La recerca s'ha realitzat en dues fases, amb diferents dissenys de recerca:</p> <p>Fase 1: Anàlisi de la intervenció des dels centres socioeducatius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Disseny Sistemàtic (Teoria fonamentada): escollida per interpretar i analitzar les dades obtingudes dels instruments qualitius és la teoria fonamentada o grounded theory. - Disseny sistemàtic: ha permès recollir i copsar la informació sense que aquesta es vegi restringida per la teoria preexistent. Aquest enfocament ha possibilitat construir productes pedagògics (guia de treball amb famílies i formació) de forma ajustada a les necessitats, possibilitats i expectatives dels centres participants. <p>Fase 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avaluació dels efectes de la formació i la guia pedagògica en la percepció de les competències parentals: disseny Pre experimental Preprova/postprova amb un sol grup: comparativa dels resultats obtinguts durant tres moments de mesura diferents: abans de la implementació de la guia de treball amb famílies des dels centres socioeducatius, després d'haver-la entregat i haver donat la formació sobre els seus principis, mètodes i eines i una tercera mesura després del primer trimestre del curs següent. D'altra banda, tot i comptar amb un sol grup experimental, les mesures s'han realitzat en dos centres socioeducatius diferents pel que fa a organització model de gestió, localització, població diana i recursos materials i humans. Aquesta decisió s'ha pres amb la idea de representar la gran varietat que existeix entre els diferents centres adscrits a la FPT, així com per comprovar fins a quin punt es pot aplicar la guia tenint en compte la varietat esmentada. - Avaluació dels efectes de la formació i la guia pedagògica en la praxi dels professionals Sistemàtic (Teoria Fonamentada). En aquesta fase s'ha emprat el mateix disseny que en la fase 1, tot i que en aquesta ocasió s'han utilitzat una mostra i eines de recollida de dades diferents. <p>Mostra i eines</p> <p>Fase1: Entrevista semi estructurada a 21 Professionals dels centres: educadors, psicòlegs, coordinadors i directors; Fase 2a: Qüestionari d'Avaluació de Competències Parentals en situacions de risc psicosocial Cabrera et al., (2012) a 8 Educadors d'atenció directa i Fase 2 b: Entrevista semi estructurada a 4 Educadors d'atenció directa</p>

Resultats i conclusions
Finalitat: Millorar la intervenció dels professionals dels centres socioeducatius amb els referents familiars adults dels infants usuaris, mitjançant un programa formatiu i una guia

pedagògica de treball amb famílies en el context dels centres. Les dades obtingudes mitjançant les entrevistes i els canvis que es reflecteixen en la distribució dels horaris i les activitats en els centres socioeducatius indiquen de forma clara que s'han donat canvis en la manera de treballar amb les famílies. No només es dediquen més espais i esforços amb l'objectiu d'implicar les famílies, sinó que també ha canviat la manera de veure-les i els criteris en funció dels quals es valoren les relacions entre els infants i els referents familiars adults. Aquests canvis han sigut en part una conseqüència directa de la participació en aquesta recerca, ja que una part important del procés ha comportat la reflexió per part del i les professionals sobre la seva manera d'intervenir amb les famílies i quins objectius, recursos i limitacions tindria aquesta. Tanmateix, el fet que s'hagin donat millores en la praxi dels equips educatius no significa necessàriament que la intervenció hagi millorat. Si bé les condicions i les eines disponibles pels educadors i educadores són elements importants en el desenvolupament de la seva tasca, resulta imprescindible valorar si s'han assolit els objectius d'aquesta. En el cas que ens ocupa, l'èxit de la intervenció s'ha mesurat en funció dels canvis en les competències parentals percebuts i quantificats pels educadors i educadores. L'anàlisi dels resultats d'aquesta quantificació ens ofereix, però, respostes menys contundents. L'anàlisi de les dades quantitatives respecte a les competències parentals no son concloents a l'hora de determinar els canvis que s'hagin pogut produir en determinades competències, al menys mentre ha durat la recerca. Tanmateix, sí que han permès establir diverses tendències que resulten interessants. La primera és l'augment del coneixement dels i les educadores sobre les competències parentals del referents familiars adults. Això es fa patent si comparem els resultats de la primera mesura de les dades quantitatives amb la darrera. Si en el primer moment de mesura hi havia una gran quantitat de respostes en la categoria "no ho sé", en l'última, aquesta categoria de resposta ha sigut molt menor, el que ens indica que el coneixement sobre les competències parentals ha augmentat durant el període de la recerca. Un altre fenomen interessant és el descens en les puntuacions atorgades a les competències parentals en el cas del centres socioeducatius que han rebut la proposta pedagògica en les seves dues variants. Aquesta aparent contradicció es pot atribuir a diversos factors interns i externs a l'àmbit dels centres socioeducatius. Els factors interns inclouen una visió més precisa, i per tant més crítica, sobre les competències parentals de les famílies per part dels educadors i educadores, que a mida que han posat el focus en determinades competències, han comprovat que la visió que en tenien abans de participar a la recerca era massa optimista o imprecisa. Una vegada informats i informades sobre les competències parentals i la seva importància pel desenvolupament dels infants, els equips educatius s'han esforçat a conèixer i valorar les competències parentals de forma molt més explícita i amb quotes d'exigència més altes, el que s'ha vist reflectit a les darreres mesures. Pel que fa als factors externs que poden ajudar a explicar els resultats quantitatius, la inestabilitat i la incertesa en les trajectòries vitals de les famílies poden dificultar o impossibilitar la millora de determinades competències parentals o fins i tot empitjorar-les. Un segon factor és el relacionat amb el propi calendari dels centres socioeducatius, que naturalment condeix amb el calendari escolar. Tot i que la majoria de centres socioeducatius ofereix algun tipus de servei en períodes de vacances, moltes famílies opten per no assistir-hi o no tenen aquesta possibilitat, el que suposa una interrupció en la rutina i els hàbits adquirits al llarg del curs. En els casos més complexos, aquesta interrupció pot suposar un retrocés en el avenços realitzats en determinades competències parentals i la conseqüent davallada a l'hora de valorar-les en l'instrument de mesura.

Objectiu específic 1: Avaluar els efectes de la guia pedagògica de treball amb famílies en el context dels centres socioeducatius i la formació sobre els seus principis, mètodes i eines en la praxi dels equips professionals.

Els centres que han rebut la proposta pedagògica completa han afirmat que aquesta els ha ajudat a sistematitzar la seva intervenció, sobretot pel que fa al seguiment i la documentació de cada cas (PEIF). D'altra banda, mitjançant els criteris proposats a la guia, els centres han pogut prioritzar els diferents casos de forma que han pogut administrar de millor manera els seus recursos per poder intervenir en aquelles famílies que, no només tinguin grans necessitats, sinó que també estiguin prou vinculades amb els centres com per respondre a les propostes educatives del mateix i ofereixin unes perspectives raonables de millora. Participar en el procés de recerca ha contribuït a canviar la visió i les concepcions dels equips educatius, que han passat d'enfocar

les seves accions de forma gairebé exclusiva als infants, a ampliar el focus per incloure més activitats dirigides als referents familiars adults. Els educadors i educadores han començat a observar la presència en l'àmbit familiar de determinades competències que no observaven abans de participar a la recerca. Això els ha permès dissenyar o re dissenyar els objectius i les propostes de les seves intervencions per adaptar-los a les necessitats i possibilitats de les famílies.

Objectiu específic 2: Avaluar els efectes de la guia pedagògica de treball amb famílies en el context dels centres socioeducatius i la formació sobre els seus principis, mètodes i eines en la percepció de les competències parentals dels referents familiars adults. La informació sobre els possibles canvis en les competències parentals del referents familiars adults ha contribuït a definir els objectius i les accions educatives contingudes als models d'intervenció socioeducativa dels centres. D'altra banda, incorporar l'avaluació de les competències parentals pot representar un canvi d'enfocament en les accions educatives per part dels equips educatius. Aquest canvi d'enfocament suposa pels educadors i educadores, no només incorporar un major coneixement sobre les competències parentals, sinó també considerar les competències parentals a l'hora de dissenyar determinades accions educatives o activitats com a objectius i indicadors d'èxit de les seves intervencions.

Produccions derivades de la recerca:

- 2017 Guia de treball amb famílies en el marc dels centres socioeducatius
- 2018 - TISSA 2018 (pre-conference): The improvement of parental competences in the context of socioeducational centers. (ponència)
- Enllaç a la recerca: <https://www.tdx.cat/handle/10803/668755>

10. Lideratge social per a la construcció de comunitats cohesionades des d'entitats de lleure educatiu i d'acció social. Estudi de casos

Dades del projectes	
Títol del projecte	Lideratge social per a la construcció de comunitats cohesionades des d'entitats de lleure educatiu i d'acció social. Estudi de casos
Durada	2014-2019
Doctoranda	Eva Palasí (Tesis Doctoral)
Directors	Dra. Txus Morata i Dr. Jaume Trilla

Objectius del projecte i metodologia

Finalitat:

Identificar i descriure un model de lideratge social per a la millora de les comunitats, a través de l'estudi de tres entitats que treballen amb la infància i l'adolescència, en el marc de l'acció social i del lleure educatiu de caràcter comunitari.

Objectius:

- Descriure i aprofundir en els elements identificadors d'un model de lideratge social a partir de tres casos
- Dissenyar una proposta d'avaluació per a mesurar l'adequació del model de lideratge social

Metodologia:

Per a l'assoliment dels objectius es va valorar la utilització de 2 perspectives metodològiques la investigació mixta i l'estudi de casos. La mostra de l'estudi està formada per agents clau de les entitats (persones de l'equip directiu i de l'equip professional), agents clau de la comunitat (professionals d'institucions de l'entorn que col·laboren amb l'entitat) i infants, adolescents i joves que participen en les mateixes. En total la mostra la integren 162 participants: 58 de la Fundació Marianao; 54 de l'Associació Educativa Itaca i 50 de la Fundació Pare Manel. Es van utilitzar 3 tipologies de tècniques: a) Tècniques basades en l'observació: observacions no participants a activitats de tipus organitzatiu; de caràcter ordinari i de caire comunitari; b) Tècniques basades en la conversa: qüestionaris a adolescents i joves entre els 16 i els 22 anys vinculats a l'entitat; entrevistes en profunditat a informants clau i grups de discussió amb persones vinculades a l'entitat i c) Anàlisi de documentació interna i fonts indirectes.

Resultats i conclusions

De l'estudi es van derivar 2 tipologies de resultats que ofereixen un acostament al model de lideratge social que les entitats de lleure educatiu i d'acció social ofereixen a la comunitat: 1) informes sobre els tres casos analitzats, on es recull la informació ordenada i sistematitzada dels elements identificadors del model de lideratge social i una comparativa dels tres casos, on es mostren els elements convergents i divergents més significatius, 2) productes, que poden esdevenir eines per a les entitats: a) la descripció dels elements identificadors que conceptualitzen el model i b) una proposta d'estàndards de qualitat, amb indicadors d'avaluació, per tal d'orientar l'avaluació del model des d'una perspectiva d'innovació social. Tots ells es poden consultar a: <https://tesisenred.net/handle/10803/665358#page=1>

Conclusions a partir de 4 eixos i destacant elements consolidats i aspectes a millorar:

Eix 1. Consideració i reconeixement infants, adolescents i joves

En relació als *elements consolidats* les 3 entitats treballen més enllà de la infància i l'adolescència vulnerable i consideren als infants, adolescents i joves protagonistes del seus processos vitals, amb capacitat reflexiva i crítica. Pel que fa als *aspectes que cal millorar o consolidar* cal dotar de major protagonisme als infants, adolescents i joves. En relació als *elements consolidats* sobre els professionals i les institucions: a) els professionals esdevenen facilitadors d'eines i recursos, per ajudar als infants, adolescents i joves a construir-se com éssers socials, independents, amb capacitat de canvi i decisió i b) les institucions ajuden a estendre aquesta concepció d'infància i a fer-la efectiva en el marc d'altres institucions (escola, família, salut,...). Pel que fa als *aspectes que cal millorar o consolidar* en relació als professionals cal innovar en metodologies educatives per a facilitar el protagonisme dels participants.

Eix 2. El model de participació i de ciutadania

Sobre els *elements consolidats* la participació social en programes i accions concretes és

quelcom ja present a les entitats. Pel que fa als *aspectes que cal millorar o consolidar*: a) incrementar la presència dels participants en òrgans i espais de decisió de les institucions, b) garantir processos de coneixement de la realitat social per part dels participants i la seva implicació en la comunitat, c) existència d'estructures obertes i de climes educatius on tothom es pugui sentir lliure per aportar les seves opinions i propostes i d) professionals formats tècnicament en estratègies de participació. Pel que fa a la construcció de ciutadania en relació als *elements consolidats*: a) les entitats són especialment sensibles a la promoció de convivències pacífiques i a la creació de contextos oberts i enriquidors social i culturalment i b) són rellevants per a la construcció d'aquest model de ciutadania els programes i accions de solidaritat i de servei a la comunitat. En relació als *elements que cal millorar o consolidar*: a) promoure una vinculació al territori basada en el compromís i no únicament amb la identificació emocional, b) recuperar la capacitat d'incidència social respecte les injustícies i la manca de recursos i c) seguir aprofundint en la sensibilització social de la ciutadania respecte el col·lectiu jove, per tal de trencar les idees preconcebudes i els estereotips socials.

Eix 3. Perfil professionals i treball amb i des de la comunitat

En relació als *professionals* s'ha observat que són persones compromeses social i políticament, altament capacitades per a la dinamització de grups i comunitats i per a l'acompanyament individual. En quan als *aspectes a millorar*: a) cal enfortir la seva capacitat reflexiva i el coneixement científic i b) cal millorar els sistemes d'avaluació compartida en el marc de les entitats. Sobre el *treball conjunt i treball amb i des de la comunitat* en relació als *aspectes consolidats*: a) l'*experiència grupal* esdevé un element clau en el treball comunitari. El grup compleix 3 funcions: espai pel disseny i la realització de projectes, per a la socialització i per aprendre i practicar la participació social i política, b) en relació a la *dinamització sociocultural*, la participació en la cultura i l'activació de l'espai públic esdevenen elements necessaris per a la promoció dels infants, adolescent i joves. Actuar en l'espai públic permet a) participar en activitats i programes a persones i grups que de forma natural no s'apropen a les institucions i b) els joves són per aquestes entitats un col·lectiu d'especial interès, sent subjectes de les seves intervencions de les institucions i promotors de dinamització i de participació social. Pel que fa als *aspectes a millorar o consolidar* del treball conjunt amb i des de la comunitat: a) treballar des d'una perspectiva sistèmica, integral i interdisciplinària, b) seguir avançant en accions de reivindicació i d'incidència política, superant per tant, accions de caire assistencialista, c) aprofundir en la realització de diagnòstics comunitaris, d) les entitats de lleure i acció social actuen com a plataformes que fan possible el *treball conjunt i en xarxa* entre els agents del territori.

Eix 4. Construcció societats inclusives, amb igualtat d'oportunitats i de justícia social

Pel que fa als *aspectes consolidats* destaquem: a) les *xarxes de suport social* que generen relació entre persones, esdevenen contextos de proximitat, actuant com a factor de protecció davant de l'aïllament social i de promoció social i cultural, b) la *promoció de la convivència ciutadana* és un aspecte significatiu desenvolupant especialment programes d'educació intercultural i intergeneracional, c) les entitats actuen com a plataformes de participació política que contribueixen a desenvolupar la capacitat crítica i la mobilització social i d) espais comunitaris, on es troben persones de diferents realitats els permet apoderar-se. Són centres on la persona deixa de ser subjecte receptor per a passar a ser subjecte actiu de canvi social i de reivindicació política. En relació als *aspectes a millorar o consolidar*: a) aprofundir en el treball conjunt entre les *xarxes públicoprivades*, b) afavorir la participació de les famílies, infants, adolescents i joves en situació de vulnerabilitat en espais normalitzador i c) que les entitats segueixin treballant en l'àmbit de la incidència política, especialment establint mediació entre la ciutadania i les administracions públiques.

Produccions derivades de la recerca:

- [Palasí, E.; Morata, T. \(2019\). Liderazgo comunitario para la construcción de una comunidad cohesionada y una ciudadanía activa desde entidades socioeducativas. En Alonso, I.; Artexe, K. \(coord.\). Educación en el tiempo libre: la inclusión en el centro. Barcelona: Octaedro \(p. 201-218\).](#)
- [Palasí, E. \(2019\) El ocio educativo: construcción de comunidades cohesionadas y ciudadanía activa](#)
- Palasí, E. y Morata, T. (2020). Las entidades socioeducativas como espacios para la construcción de (liderazgos) comunidades cohesionadas y ciudadanía activa. Editorial PIRÁMIDE –GRUPO ANAYA-.
- Palasí, E. y Morata, T. (En premsa) (2021). Hacia un modelo pedagógico de liderazgo social para la infancia y la adolescencia desde entidades de acción social y educativa. Tirant Lo Blanch.

11. Hacia la construcción de las bases de un modelo de ejecución penal en base al concepto de ciudadanía activa. Estudio de tres casos en el sistema de ejecución penal español y catalán

Dades del projecte	
Títol del projecte	Hacia la construcción de las bases de un modelo de ejecución penal en base al concepto de ciudadanía activa. Estudio de tres casos en el sistema de ejecución penal español y catalán.
Durada	2015-2020
Doctorand	Jordi Enjuanes
Directores	Dra. Txus Morata Dra. Esther Giménez-Salinas

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none">– Definir un model que, sota criteris d'educació ciutadana, millori els procés de reinserció.– Analitzar com s'aplica aquest model i quines són les bones pràctiques entorn l'acció educativa.– Identificar els trets centrals i comuns en la pràctica en els models penitenciaris educatius que milloren els processos de reinserció social.
<p>Metodologia</p> <p>La metodologia de l'estudi és una anàlisi de casos múltiple, on a través d'un disseny mixt amb concurrència en l'anàlisi qualitatiu, s'analitza tres casos d'èxit en execució penal. Per fer-ho, en primer lloc, es definí un model basat en quatre dimensions d'intervenció, que no només incidien en la reducció dels nivells de reincidència, sinó que afavorien la reinserció social.</p> <p>Així doncs, es defineixen els models penitenciaris educatius sota quatre dimensions, les dues primeres redueixen el risc de reincidència delictiva, i les dues segones completen la intervenció afavorint els processos de reinserció. Les dimensions són: a) Acollida i qualitat de vida. Assegurar un bon procés d'acompanyament, i donar el suport material i humà necessari a l'entrada a presó permet entendre la institució penitenciària com un espai de canvi i transformació i no de càstig, motivant a l'intern a fer possible el canvi en el seu procés delictiu, b) Intervenció en competències i millora de l'autocontrol. Engloba el procés de treball en el que s'incideix en els factors etiològics delictius, que han de permetre millorar els factors de protecció i reduir la comissió de nous actes delictius. No només fa referència als programes de tractament, sinó també a tota la intervenció laboral, educativa i de lleure que es realitza a l'interior del centre, c) Foment dels vincles socials. La participació comunitària dins de presó i, especialment, el suport que es doni a l'intern en el procés de transició, ha de permetre augmentar els vincles amb l'entorn i tenir el suport necessari en el retorn a la comunitat. Aquest suport és cabdal en la prevenció dels nous fets delictius i d) Participació i educació ciutadana. Les propostes de base experiencial i vivencial entorn a processos participatius i de gestió del conflicte capaciten a la persona no només a assimilar les normes, sinó aprendre a relacionar-se i implicar-se en la co-construcció del procés de culturització democràtica.</p> <p>Els models d'èxit escollits són tres, i per tal de considerar-los d'èxit es requeria que no només presentin dades d'impacte positives, sinó que tinguessin sistematitzats el model, així com aquest fos reconegut per la literatura acadèmica. Els models són:</p> <p>Unitat Terapèutica i Educativa. Intervenció en mòduls especialitzats, especialment adreçada a persones amb problemàtica de consum de drogues. Usa metodologies pròpies de la comunitat terapèutica i potencia els processos de transició i participació dels interns i de les seves famílies.</p> <p>Mòdul de Respecte. Intervenció en mòduls especialitzats on els interns aprenen, a través de la formació en grups de treball, els aspectes bàsics de la vida en grup a través de la cogestió i la coparticipació.</p> <p>Model de Participació i Convivència. Únic model aplicat a tot un centre penitenciari. En aquest model els interns, a través dels espais vivencials acompanyats per funcionaris i professionals</p>

educatius, participen en espais de debat que afavoreixen la incorporació de valors de tipus prosocial. La mostra ha comptat amb un total de 387 participants, tant interns [371] com professionals [14] i entitats col·laboradores [4]. Els instruments utilitzats per fer la recerca han estat: qüestionari de qualitat de vida *Measuring quality of prison life*, amb 348 qüestionaris a interns, entrevistes amb profunditat, amb 41 entrevistes als agents descrits.

Resultats i conclusions

Els resultats obtinguts en l'estudi dels models penitenciaris educatius han estat:

Els centres penitenciaris són institucions educatives: La seva pràctica en transmissió de valors positius, la intervenció intencional de motivació i millora de les competències, i el procés de vinculació amb la comunitat, els fa institucions amb un marcat caràcter educatiu.

La intervenció socioeducativa assegura processos d'èxit en el procés de reinserció: L'aplicació de pràctiques educatives en execució penal, assegura un descens de la reincidència del 10% en relació a models ordinaris. Aquests models educatius es situen entorn el 20% de reincidència general segons estudi fet *ad hoc*.

Cal generalitzar el model penitenciar a tots els mòduls: Si bé tradicionalment la pràctica educativa penitenciària s'ha circumscrit a un mòdul en concret, s'evidencia que es pot intervenir en totes les unitats de vida sota aquest model. Mesura que permet intervenir amb tots els interns i no només amb aquells que estan motivats al canvi.

La formació en base educativa ha de ser un element diferencial: Els professionals que treballen sota els paràmetres del model han de tenir formació educativa. Tant els educadors socials, com, especialment, els monitors i els funcionaris d'interior, han de ser formats en metodologies d'acompanyament i motivació al canvi.

La reinserció es realitza en comunitat: Així doncs el treball en privació de llibertat no pot ser exclusiu i demana poder tenir un procés de transició a la llibertat que afavoreixi, potenciï i millori el procés d'inclusió, com a part específica i concreta del tractament. I per aquest fet, tant la comunitat com la família són dos agents fonamentals en aquest procés que necessiten del suport de la institució.

La participació i gestió alternativa de conflictes millora processos d'educació ciutadana: La participació en programes i projectes de base preeminentment experiencial, com poden ser les comissions de treball o la gestió alternativa de conflictes, ajuden a la incorporació de valors de tipus prosocial que milloren el procés de reinserció.

Produccions derivades de la recerca:

[Enjuanes J \(2020\) Hacia la construcción de las bases de un modelo de ejecución penal en base al concepto de ciudadanía activa. Estudio de tres casos en el sistema de ejecución penal español y catalán. Universitat Ramon Llull.](#)

Enjuanes J i Morata T (2020) Modelos penitenciarios educativos. La educación ciudadana como parte del proceso de reinserción. "Análisis y enfoques novedosos para contenidos culturales", colección Comunica. Valencia: Tirant lo Blanch

Enjuanes J i Morata T (2020) Inclusión social desde la privación de libertad: Modelos penitenciarios educativos como estrategia. Roman G, Orcasitas M, Berasategui N i Eiguren A (Editors) Innovación educativa y transformación social. Barcelona: Graó

Enjuanes J, Morata T i Gracia S (s.d.) Las competencias de los y las educadores en entorno penitenciario. Una revisión des de los modelos penitenciarios educativos. *Revista Papers de sociologia*

[Enjuanes J i Morata T \(2019\) Modelos penitenciaris educatius com a base del èxit en la reinserció social de les persones privades de llibertat. Boletín Criminológico, 6](#)

[Morata T i Enjuanes J \(2018\) Repensant la intervenció penitenciària des de l'acció comunitària i l'educació ciutadana. Pedagogia i Treball social. Revista de ciències socials aplicades, 8](#)

[Enjuanes J i Escribano X \(2018\) Experiència de la participació de les persones privades de llibertat en el procés de millora de les competències ciutadanes. Pedagogia i Treball social, Revista de ciències socials aplicades, 8](#)

12. Model de Desenvolupament Cultural Comunitari a partir de l'anàlisi d'experiències internacionals i locals d'art comunitari

Datos del projectes	
Títol del projecte	Model de Desenvolupament Cultural Comunitari a partir de l'anàlisi d'experiències internacionals i locals d'art comunitari
Durada	2014-2017
Doctoranda	Laia Serra
Directora	Dra. Txus Morata

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descriure i comprendre els elements definidors d'un model de Desenvolupament Cultural Comunitari en els casos objecte d'estudi. - Descriure les dimensions del Desenvolupament Cultural Comunitari en clau educativa, política i social. - Analitzar entitats socioeducatives que treballen a partir de l'educació, l'art i la comunitat, i que apliquen el model del DCC en el marc general de la seva entitat. - Establir un model de Desenvolupament Cultural Comunitari a partir de les seves dimensions social, política i educativa.
<p>Metodologia</p> <p>L'estudi <i>Model de Desenvolupament Cultural Comunitari a partir de l'anàlisi d'experiències internacionals i locals d'art comunitari</i> s'ha dut a terme a partir d'un mètode d'estudi de casos des d'una perspectiva descriptiva.</p> <p>L'estudi parteix del mètode mixt i la investigació s'ha realitzat en quatre fases diferenciades. En una primera fase, s'ha realitzat una aproximació teòrica al DCC a partir de l'anàlisi bibliogràfic. En una segona fase, s'ha portat a terme l'observació de 96 experiències internacionals i d'aquestes, s'ha fet la selecció de 8 experiències que han estat analitzades. En una tercera fase, s'ha desenvolupat l'estudi de casos de 3 entitats locals relacionades amb el DCC (Xamfrà, Riborquestra i el projecte 4crodes). A partir del contrast del model en experiències implementades i avaluades a l'àmbit català, es desenvolupa a la quarta fase de la investigació, la proposta teòrico-metodològica del model de DCC presentat.</p> <p>Es van utilitzar 3 tipologies de tècniques de recollida d'informació: a) Tècniques basades en l'observació: observació no-participant en les activitats de les entitats; b) Tècniques basades en la conversació: qüestionaris a participants i professionals (una mostra total de 224), entrevistes en profunditat a persones clau de les organitzacions (una mostra total de 17); c) Anàlisi documental i diari de camp.</p>

Resultats i conclusions
<p>A partir de les aportacions que fa la present investigació, es plantegen unes condicions generals que es poden prendre com a full de ruta de futures intervencions i projectes que relacionin la seva tasca amb el DCC. Per aquest motiu, es fan propostes específiques que poden desenvolupar-se segones les necessitats de cada entitat:</p> <p>Des de la dimensió política:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Apostar per la transdisciplinarietat, processos de coneixement que flueixen entre, a través i més enllà de les diferents disciplines, projectes i equips. Seguir teixint una xarxa d'acció transversal, des d'un posicionament que transcendeixi la col·laboració, per construir noves narratives entre organitzacions i actors socials. - Treballar la gestió del coneixement que es desenvolupa en les entitats, promovent els seus

efectes de millora contínua, de formació, sensibilització i divulgació. Promoure un model de DCC que s'assenta d'aquesta manera i de forma equilibrada, en els processos i les seves contribucions, des d'on es proposa una revisió crítica de forma continuada, la creació d'estructures de formació que vetlli per afegir noves capes de coneixement en aquest àmbit i l'increment d'espais de consulta, debat i visibilització de les pràctiques.

Fomentar el treball més enllà dels límits de les organitzacions per tenir la capacitat d'incidir directament en les polítiques culturals, educatives i socials.

Des de la dimensió educativa:

Planificar, ordenar i sistematitzar els processos d'ensenyament-aprenentatge a partir del desenvolupament personal, fomentant la prevenció dels conflictes individuals i col·lectius.

Explorar i reorientar les pràctiques educatives, tenint en compte com es donen els processos de transmissió del coneixement des de les lògiques dominants i partint de models reproductius, per reivindicar processos de *poder* compartit i trobar noves formes de relació. Es proposa integrar diversos enfocaments en relació als models educatius i a les visions pedagògiques per desencadenar reflexions i accions sobre com treballar des de l'exploració de noves formes educatives per una ciutadania independent (Nussbaum, 2001).

Fomentar el treball des de l'inesperat, el sensible, la cura, des del cos, el moviment i les produccions dialògiques. Crear una metateoria capaç d'integrar varies perspectives, partint de la cerca d'espais on mesclar formes d'aprendre permanent, des de diversos contextos i que transcendeixi les instàncies de l'educació formal (Cobo, 2011).

Des de la dimensió social:

Obrir la possibilitat de construir estructures de participació consensuades entre tots els agents implicats en els processos. Repensar el model participatiu partint del diàleg socialitzador des del qual es pugui impulsar el paper actiu dels participants en la presa de decisions.

Tenir present la globalitat política, educativa i social garantint un abordatge específic per les persones i els grups implicats en els processos. Una visió rica dels processos caracteritzada per una mirada concreta alimentada d'una perspectiva completa del model de DCC.

Fomentar l'acció des dels elements analitzats (categories i subcategories), incorporant aquells que puguin garantir la consistència, la qualitat i el creixement de les propostes realitzades. Un model de DCC eficient serà aquell que parteixi de l'activació i apropiació dels elements estudiats des de la comprensió dels conceptes i la valoració d'allò polític, educatiu i social posant atenció a altres factors que puguin ser igual de rellevants i indispensables segons cada entorn, situació, procés, grup i persona implicada.

La Tesi Doctoral la podeu consultar sencera a: <http://hdl.handle.net/10803/462073>

13. Art comunitari des del treball de carrer per a la promoció social d'adolescents en situació de risc social. El cas de “Espacio Mestizo” de Lleó: una bona pràctica europea en acció comunitària intercultural

Dades del projectes	
Títol del projecte	Art comunitari des del treball de carrer per a la promoció social d'adolescents en situació de risc social. El cas de “Espacio Mestizo” de Lleó: una bona pràctica europea en acció comunitària intercultural
Durada	2011-2018
Doctorand	Héctor Alonso Martínez
Directors	Dra. Txus Morata i Dr. Enrique J. Díez Gutiérrez

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> – Evidenciar les accions de promoció social que es van originar en els adolescents en situació de risc dins del projecte “Espacio Mestizo”. – Descriure processos i itineraris de vida dels participants i l'impacte de “Espacio Mestizo” en la seva promoció social. – Generar una validació exhaustiva en la mostra sobre les categories prèvies d'anàlisi – Sistematitzar el model de treball del projecte “Espacio Mestizo” per al seu possible replica en altres entorns socioeducatius.
<p>Metodologia</p> <p>El plantejament metodològic respon al de l'estudi de cas qualitatiu de tipus ideogràfic dins de l'orientació metodològica comunicativa crítica. Les persones informants són el propi centre de la recerca. En aquest sentit, la metodologia comunicativa crítica és una resposta a la inclusió en els processos de recerca de les veus de persones tradicionalment excloses en l'àmbit acadèmic. La metodologia comunicativa crítica construeix el coneixement mitjançant la igualtat de diferències, basada en el diàleg igualitari amb les persones i grups investigats. La mostra del present estudi la componen quatre perfils diferents: destinataris i destinatàries del projecte “Espacio Mestizo” (18 persones), Experts i expertes de temes relacionats amb l'estudi (18 persones), educadors i educadores, ja siguin baix contracte o des del voluntariat i professors (8 persones) i artistes que col·laboren amb “Espacio Mestizo” (6 persones). És una mostra d'un total de 50 persones. Es van realitzar 18 Entrevistes exploratòries al panell d'experts; 42 Entrevistes en profunditat; 3 Grups de discussió comunicatiu; 1 Relats de Vida Comunicatius; 1 autorrelats de vida escrit; 5 Diaris d'observació comunicativa sobre 158 sessions de treball.</p> <p>El disseny general de l'anàlisi de dades es realitza des de l'òptica de la triangulació de tècniques (entrevistes en profunditat, grups de discussió, observació comunicativa, relats de vida i informació provinent del panell d'experts). Es va construir un panell de categories analítiques des d'una triple classificació: objectius, metodologies i contextos per a així implementar aquesta matriu de categories a cada fase del treball de camp.</p>

Resultats i conclusions
<p>Es va generar unes línies de resultats conclusives que condensen l'impacte i el canvi descrit en la tesi doctoral:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>L'increment de l'autoestima es constitueix en pas clau en el procés de promoció social: s'ha pogut comprovar d'una forma certament rellevant que aquest tipus de processos d'accions socioeducatives de caràcter artístic comunitari produeix un increment de l'autoestima en els destinataris/as que finalitzen totes les fases.</i> 2. <i>El reforç del sentiment de pertinença des de la praxi artística comunitària pot ser un element previsor i protector de situacions de risc social: el fet que a través de la inclusió en aquesta mena d'accions artístiques comunitàries, es pugui reforçar el sentiment de pertinença a aquest grup, que en estar regulat socioeducativament significa estar vinculat amb els valors prosocials i ciutadans, té una importància rellevant en el creixement d'adolescents, que estiguin patint situacions de risc o exclusió social.</i>

3. *L'apoderament d'adolescències en situació de risc des del protagonisme adolescent es revela com a principal element regulador:* a l'hora d'empoderar des de "Espacio Mestizo" hem optat per centrar-ho en la cerca del protagonisme adolescent i una metodologia corresponsable, on tots i totes són necessàries per al bon funcionament del grup. S'evidencia des de l'anàlisi de dades que el grup i les persones que han participat en els processos artístics comunitaris de "Espacio Mestizo" han incrementat el seu apoderament.
4. *L'aprenentatge significatiu com a partida per a arribar a una vinculació significativa dels destinataris amb el projecte socioeducatiu:* per a l'equip professional de "Espacio Mestizo", l'aprenentatge significatiu ha estat molt valorat i ha constituït una meta educativa. Si volem que l'activitat sigui rellevant en la seva trajectòria, si busquem que el projecte sigui d'ells, hem d'arribar a ser significatius i que el procés d'ensenyament-aprenentatge sigui intensament significatiu perquè sigui valorat i perquè el projecte i la finalitat de la promoció social sigui compartida per professionals i destinataris.
5. *La participació social és el marc d'acció bàsic per a l'accés i el compliment d'altres objectius encaminats a la promoció social:* "Espacio Mestizo" es va construir per a ser una alternativa d'oci i una via d'accés a la cultura i a la dimensió social per part de destinataris que estan sofrint escenaris de risc social i exclusió. Per a aconseguir aquest objectiu és clau participar socialment, és bàsic reconèixer que el primer és participar, per a després ser promocionat socialment.
6. *Es fa corresponsables als destinataris a compartir el projecte educatiu i la finalitat:* l'objectiu de la corresponsabilitat ens porta a un escenari on el projecte i la meta educativa són compartits, la finalitat, en aquest cas, de la promoció social, també amb els destinataris/as. Des de la transparència del coneixement compartit; és a dir, la capacitat que té l'equip professional de ser honestos quant a les expectatives educatives que es té amb "Espacio Mestizo", s'assegura aquesta corresponsabilitat.
7. *L'art comunitari com una metodologia que genera promoció social, el procés creatiu lliure com l'aterratge efectiu d'aquest art comunitari:* l'art comunitari desplegat per "Espacio Mestizo" s'ha mostrat durant l'anàlisi com un element que conforma la promoció social. L'acció clau és la d'acabar el procés a través d'una devolució comunitària. La comunitat té un gran pes en el procés en ser la que regula la valoració.
8. *L'animació sociocultural com a sustentació i garant de la gestió participativa, la gestió de conflictes i el treball en xarxa:* l'animació sociocultural ha estat una metodologia que s'ha fet pròpia en el projecte. A l'ésser aquest un projecte de carrer, va integrar diverses tècniques i accions pròpies de l'animació sociocultural. El treball des de l'oci alternatiu i socioeducatiu, el treball des del temps lliure educatiu, l'acció al mig obert, l'acció comunitària, el treball en xarxa, la gestió de conflictes, la pedagogia no directiva i la gestió participativa són trets identitaris d'aquest treball des de l'animació sociocultural en "Espacio Mestizo".

Produccions derivades de la recerca:

- [Alonso Martínez, H. \(2018\). *Arte comunitario desde el trabajo de calle para la promoción social de adolescentes en situación de riesgo social. El caso de espacio mestizo de León; una buena práctica europea en acción comunitaria intercultural* \(Doctoral dissertation, Universitat Ramon Llull\).](#)
- Alonso, H. y Morata, T. (2019). "Espacio mestizo", un proyecto de tiempo libre educativo para adolescentes en situación de riesgo social que fomenta la promoción social desde el arte comunitario. In *Educación en el tiempo libre: la inclusión en el centro*. (pp. 253-270). Octaedro.
- Alonso Martínez, H. (2020). Espacio mestizo. Creación de ciudadanía desde el arte comunitario y la educación de calle en León. In *Educación para el Bien Común: hacia una práctica crítica, inclusiva y comprometida socialmente* (pp. 767-780). Octaedro.
- [Serra, L.; Alonso Martínez, H., Paczkowski, M., Aragay Borràs, J. M., & Morata, T. \(2016\). *Riborquestra, basket beat y espacio mestizo: tres buenas prácticas de arte comunitario que trabajan desde la participación, el empoderamiento, la identidad y la creatividad. Búsqueda, vol. 3, núm. 17 \(2016\).*](#)
- [Martínez, H.A. & Barba, J.J. \(2013\). *El grafiti en educación de calle para el fomento de la autoestima, las relaciones sociales y la promoción social: el caso de Espacio Mestizo. Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado, 16 \(3\), 49-60*](#)

14. Creació d'una Àrea d'Emprenedoria Social a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull

Dades del projectes	
Títol del projecte	Creació d'una Àrea d'Emprenedoria Social a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull
Durada	2017-2019
Font de finançament i pressupost	Fundació Pere Tarrés 8.800,00€
Investigador/a principal	Dr. Pere Mora Ticó
Equip de la recerca	Dra. Montserrat García Oliva, Maria del Carmen Ramírez Escamilla i Guido Lanese Petit

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> – Elaborar un marc teòric sobre l'estat de la qüestió de l'emprenedoria social. – Analitzar la situació actual de les accions de suport que desenvolupen les universitats catalanes en l'àmbit de l'emprenedoria social i la seva vinculació amb la Responsabilitat Social Universitària (RSU). – Conèixer i analitzar els projectes d'emprenedoria social que han desenvolupat els estudiants egresats de grau i postgrau de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés URL. – Analitzar l'impacte de l'oferta formativa de grau i postgrau de la Facultat en l'àmbit de l'emprenedoria social. – Creació d'una àrea d'assessorament i orientació en la posada en marxa i seguiment del desenvolupament dels projectes d'emprenedoria social dels estudiants de la Facultat.
<p>Metodologia</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cerca documental i anàlisi bibliogràfic sobre emprenedoria social en el que fonamentar teòricament el projecte. – Treball de camp a través d'entrevistes en profunditat a experts en emprenedoria social, responsables d'aquesta àrea a les universitats catalanes, a entitats públiques i privades de recolzament a l'emprenedoria i a emprenedors socials d'èxit. – Redacció del marc teòric amb la integració dels resultats del treball de camp. – Disseny de l'Àrea d'Emprenedoria Social de la Facultat. – Pla de viabilitat econòmica de l'Àrea d'Emprenedoria Social de la Facultat. – Disseny de possibles formacions de postgrau sobre emprenedoria social a la Facultat

Resultats i conclusions
<p>1. Disseny d'un Àrea d'Assessorament i Orientació a l'Emprenedoria Social de la Facultat que tindrà la següent estructura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sensibilització i divulgació: conferències, debats i jornades d'emprenedoria social. – Activitats formatives: docència a grau i postgrau, seminaris d'emprenedoria social, cursos i càpsules de coneixement. – Assessorament, incubació i suport a la creació d'empreses socials. – Mentoring: assessorament a l'emprenedor social per part de professionals i directius amb experiència en aquest àmbit, emprenedors socials d'èxit i de professorat especialitzat. – Recerca i transferència del coneixement en l'àmbit de l'emprenedoria social: projectes de recerca, organització de conferències i congressos, banc de bones pràctiques i divulgació dels projectes desenvolupats per part dels estudiants de la Facultat. <p>2. Publicació d'articles d'impacte sobre emprenedoria social i models de gestió en l'àmbit social i presentació de ponències a congressos.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mora Ticó, Pere; García Oliva, Montserrat; Morquillas Gallego, Jordi. Hacia un modelo de gestión de las organizaciones no lucrativas orientado a la excelencia. – Mora Ticó, Pere. Sis aspectes clau per ser un emprenedor social.

15. Infància vulnerable, centres socioeducatius i processos d'aprenentatge

Dades del projecte	
Títol del projecte	Infància vulnerable, centres socioeducatius i processos d'aprenentatge
Durada	1/10/2016 a 30/9/2019
Font de finançament i pressupost	Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR). Generalitat de Catalunya: 33.960 € (2016 DI 035)
Investigador/a principal	Paco López
Equip de la recerca	Xavier Escribano, Txus Morata i Paco López

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectiu: Millorar la intervenció dels professionals dels centres socioeducatius amb els referents familiars adults dels infants usuaris, mitjançant un programa formatiu i una guia pedagògica de treball amb famílies en el context dels centres.</p>
<p>Metodologia: La recerca es va estructurar en dues fases, en les que van participar un total de 14 centres socioeducatius i 34 professionals:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fase diagnòstica: els resultats d'aquesta fase van servir per dissenyar una guia pedagògica i un programa formatiu en competències parentals pels educadors dels centres participants.- Fase d'avaluació: en aquesta fase es van analitzar els efectes de la guia pedagògica i la formació en les competències parentals i en la praxi dels equips educatius. <p>En la fase diagnòstica es va emprar un disseny sistemàtic basat en la teoria fonamentada, mentre que a la fase d'avaluació es va emprar un disseny preexperimental per analitzar els efectes en les competències parentals. Finalment, per analitzar els efectes en la praxi dels equips educatius, es va emprar de nou un disseny basat en la teoria fonamentada, aquesta vegada en format de disseny emergent.</p>

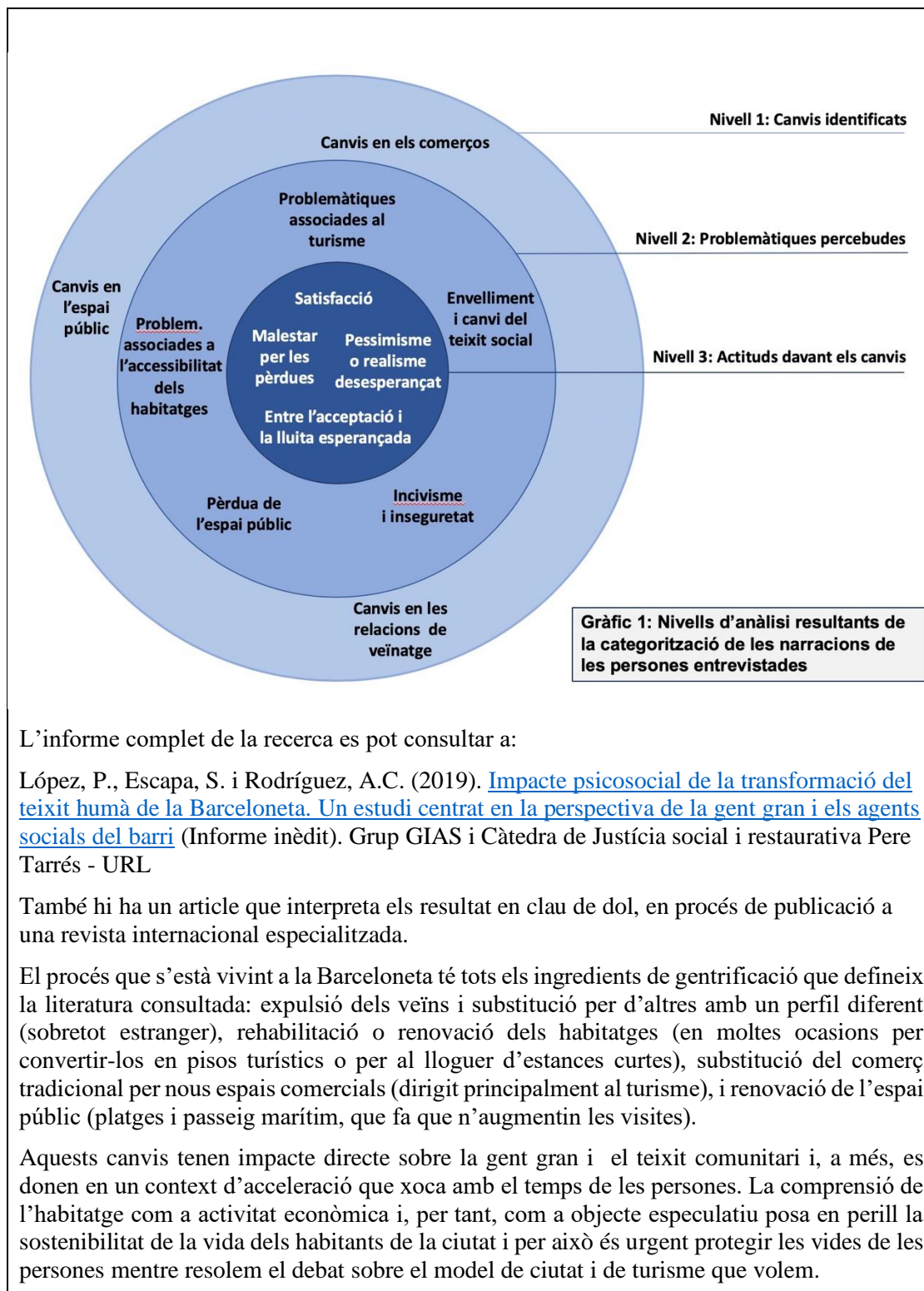
Resultats i conclusions
<p>Inicialment, el projecte es va posar en marxa com a projecte pilot per explorar la possibilitat d'implementar el programa de Doctorat Industrial de la Generalitat de Catalunya en entitats socials. El resultat d'aquesta experiència pilot va ser la modificació del marc legal del Doctorat Industrial, inicialment restringit a empreses mercantils, que avui permet la incorporació d'entitats amb formes jurídiques diverses.</p> <p>Pel que fa als resultats específics del procés doctorat en que es va concretar el projecte, tant la guia (que va ser editada i posada a disposició de la Xarxa de Centres Socioeducatius de la Fundació Pere Tarrés) com la formació van contribuir a la millora de la intervenció dels centres envers les famílies, concretada en l'augment d'activitat orientades a les famílies i en el canvi de posicionament dels educadors i educadores respecte a les competències parentals. Pel que fa a la millora de les competències parentals, tot i que els resultats apunten tendències interessants, no es mostren conclouents sobre la relació entre haver rebut les propostes formatives i la millora de les competències parentals observades.</p> <p>La tesi del Dr. Escribano, dirigida per la Txus Morata i el Paco López es pot consultar a: https://www.tdx.cat/handle/10803/668755#page=1</p> <p>També està en marxa el procés de publicació d'un llibre amb la editorial CCS en el que el Xavier Escribano recollirà les aportacions essencials de la seva recerca per al treball amb famílies des dels centres socioeducatius.</p>

16. Impacte psicosocial de les condicions d'habitatge i mobilitat de la gent gran al barri de la Barceloneta

Dades del projecte	
Títol del projecte	Impacte psicosocial de les condicions d'habitatge i mobilitat de la gent gran al barri de la Barceloneta
Durada	1/9/17 a 20/6/2019
Font de finançament i pressupost	Projectes URL/Dep. Economia i coneixement Generalitat: 8.536,5 € (2017-URL-Proj-008)
Investigador/a principal	Paco López
Equip de la recerca	Sandra Escapa, Aida C. Rodríguez i Paco López

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Identificar les conseqüències psicosocials que els processos de canvi accelerat del barri de la Barceloneta tenen sobre les persones que hi viuen.2. Valorar l'impacte d'aquests processos en l'evolució del teixit social de la Barceloneta.3. Posar de relleu la perspectiva de la gent gran com a observadors i protagonistes privilegiats per ser tinguts en compte en els processos d'anàlisi i en la cerca d'alternatives per part dels actors polítics i socials adreçades a millorar la vida de les persones.
<p>Metodologia:</p> <p>- Estudi qualitatiu a partir de 45 entrevistes semiestructurades a dos col·lectius identificats com a informats clau:</p> <p>Homes i dones majors de 65 anys que viuen o han viscut durant més de 10 anys al barri</p> <p>Informants clau del teixit associatiu del barri i professionals de la xarxa de serveis socials i sanitaris (d'administracions públiques i entitats socials).</p>

Resultats i conclusions
<p>Els resultats estan estructurats en tres nivells: canvis identificats, problemàtiques percebudes i actituds davant els canvis.</p> <p>A l'informe de la recerca els resultats d'aquests nivells es sintetitzen de manera gràfica, responent a l'anàlisi en espiral feta (veure gràfic 1 a la pàgina següent).</p>

L'informe complet de la recerca es pot consultar a:

López, P., Escapa, S. i Rodríguez, A.C. (2019). [Impacte psicosocial de la transformació del teixit humà de la Barceloneta. Un estudi centrat en la perspectiva de la gent gran i els agents socials del barri](#) (Informe inèdit). Grup GIAS i Càtedra de Justícia social i restaurativa Pere Tarrés - URL

També hi ha un article que interpreta els resultat en clau de dol, en procés de publicació a una revista internacional especialitzada.

El procés que s'està vivint a la Barceloneta té tots els ingredients de gentrificació que defineix la literatura consultada: expulsió dels veïns i substitució per d'altres amb un perfil diferent (sobretot estranger), rehabilitació o renovació dels habitatges (en moltes ocasions per convertir-los en pisos turístics o per al lloguer d'estances curtes), substitució del comerç tradicional per nous espais comercials (dirigit principalment al turisme), i renovació de l'espai públic (platges i passeig marítim, que fa que n'augmentin les visites).

Aquests canvis tenen impacte directe sobre la gent gran i el teixit comunitari i, a més, es donen en un context d'acceleració que xoca amb el temps de les persones. La comprensió de l'habitatge com a activitat econòmica i, per tant, com a objecte especulatiu posa en perill la sostenibilitat de la vida dels habitants de la ciutat i per això és urgent protegir les vides de les persones mentre resollem el debat sobre el model de ciutat i de turisme que volem.

17. Aprender desde las fronteras. Proyecto de desarrollo de competencias para la innovación en Trabajo social y Educación social desde las transiciones vitales

Dades del projectes	
Títol del projecte	Aprender desde las fronteras. Proyecto de desarrollo de competencias para la innovación en Trabajo social y Educación social desde las transiciones vitales
Durada	1/6/18 a 20/12/20
Font de finançament i pressupost	ACM innovació educativa 2018: 4.700 € (ACM2018innov._05)
Investigador/a principal	Paco López
Equip de recerca/innovació	URL: Lisette Navarro, Isabel Torras, Óscar Martínez, Paco López U.P. Comillas: Santa Lázaro, Rosalía Mota, Belén Urosa, Eva Rubio U. Deusto: Arantxa Rodríguez-Berrio, Concepción Maiztegui, Emma Sobremonte, Usue Beloquii, Amaia Mosteiro, María Villaescusa, Janire Fonseca, Marta Ruíz

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none">- Identificar formes d'ensenyar i aprendre que permetin el desenvolupament de competències per a l'abordatge de situacions emergents en els moments en què es produeixen canvis o transicions rellevants en la vida de les persones.- Generar una metodologia de treball sobre innovació compartida pels professors participants dels tres centres universitaris.
<p>Metodologia</p> <p>Es tracta d'un projecte d'innovació educativa vinculat al projecte de recerca TRANSVITA, amb la participació de 90 estudiants i 16 professors de les 3 universitats implicades, amb avaluació final ex-post-facto.</p>

Resultats i conclusions
<p>El resultats del projecte són de tres tipus. Per una banda, estan els resultats dels processos d'innovació treballats entre professors i estudiants, que giren al voltant de tres eixos:</p> <ul style="list-style-type: none">- Criança i família- Empobriment i feina- Pèrdues i processos de dol <p>Aquest resultats han estan recollits de manera gràfic, amb fotografies i vídeos a l'espai de col·laboració virtual entre els equips de les tres universitats.</p> <p>Per altra banda, l'experiència ha servit pel disseny d'un projecte formatiu compartit entre tres assignatures a la U. P. Comillas (<i>Planificación y Evaluación de Programas Sociales, Servicios Sociales de Atención Especializada i Trabajo Social con Individuos y Familias</i>). Aquest projecte incorpora la metodologia testada i s'integra en el sistema d'avaluació ordinari de les assignatures implicades. També s'han incorporat aspectes d'aquesta metodologia a assignatures diverses de les tres universitats implicades. Els aspectes centrals de la metodologia han estat publicats a:</p> <p>Leal Cavalcante, M.T.; López Jiménez, P.; Navarro-Segura, L. (2019). Methodologies to enhance innovation competencies in social work education. <i>Social Work Education</i>, DOI: 10.1080/02615479.2019.1674801</p> <p>Finalment, s'ha realitzat una avaluació del programa mitjançant un qüestionari online amb preguntes sobre les cinc àrees principals de l'experiència formativa: el valor de l'experiència per l'aprenentatge, el coneixement de les transicions vitals, l'adquisició de competències d'innovació social, la motivació per la professió i les relacions establertes amb companys i docents de la pròpia institució i de les altres dues universitats. Els resultats més rellevants, que</p>

estan en procés de publicació a la revista *Formación Universitaria*, son:

L'anàlisi quantitativa i qualitativa de les respostes dels estudiants apunta que hi ha una alta satisfacció amb l'experiència formativa, amb una puntuació mitjana de 4,09 punts sobre 5. Cal destacar que un 50% o més dels estudiants han puntuat 4 o 5 totes les característiques avaluades. També és important destacar que, tot i que les valoracions altes rebudes en les cinc àrees, les dues àrees més ben avaluades per part dels estudiants han estat:

- L'adquisició de competències per la innovació social (es preguntava sobre creativitat, pensament crític, canvi de mirada sobre la realitat social): *“Lo que más me ha gustado de esta experiencia ha sido la metodología utilizada, ya que he descubierto cierta creatividad que pensaba que no tenía”. “Me quedo con la forma de tratar de ser creativos a la hora de dar respuestas adaptadas a las nuevas necesidades sociales”.*
- Les relacions establertes amb companys i docents de la pròpia institució i de les altres dues universitats: *“De esta experiencia me quedo con todo el trabajo en equipo entre los compañeros, los profesores y el resto de las universidades. Ha sido bonito ver como todos remábamos en la misma dirección y poco a poco se iba dando forma a este proyecto tan especial”.*

Els resultats apunten clarament a la necessitat de formar els futurs professionals de l'acció social en competències per la innovació, la creativitat, el canvi de mirada sobre la realitat social i el treball col·laboratiu. Aquestes competències també són percebudes i altament valorades pels propis estudiants com a aspectes que podrien enriquir el seu currículum formatiu per poder acompanyar de manera més eficaç les complexes situacions socials amb les que es trobaran en l'exercici de la seva professió.

18. Los procesos de transición vital como escenarios para la innovación en Trabajo Social y Educación Social - TRANSVITA

Dades del projecte	
Títol del projecte	Los procesos de transición vital como escenarios para la innovación en Trabajo Social y Educación Social - TRANSVITA
Durada	Primera fase: 10/4/18 a 11/5/2019 Les fases posteriors del projecte continuen obertes
Font de finançament i pressupost	ACM 2017: 9.670 € (ACM2017_27) ACM 2018: 10.150 € (ACM2018_20) ACM 2019: 9.000 € (ACM2019_27) ACM 2020: 5.000 € (ACM2020_14)
Investigador/a principal	Paco López (URL), Santa Lázaro (Comillas), Arantxa Rodríguez-Berrio (Deusto)
Equip de la recerca	URL: Lisette Navarro, Isabel Torras, Óscar Martínez, Enric Benavent, Paco López U.P. Comillas: Santa Lázaro, Rosalía Mota, Belén Urosa, Eva Rubio U. Deusto: Arantxa Rodríguez-Berrio, Concepción Maiztegui, Emma Sobremonde, Usue Beloquii, Amaia Mosteiro, María Villaescusa, Janire Fonseca, Marta Ruíz

Objectius del projecte i metodologia

Objectiu general del projecte TRANSVITA:

Analitzar la complexitat emergent en els processos de transició vital de les persones que, en contextos i situacions diverses, necessiten de la intervenció dels professionals de l'acció social, per tal de comprendre el potencial d'aquests processos a l'hora de generar innovacions en investigació, intervenció i formació de professionals.

Objectiu de la primera fase:

Identificar situacions de transició vital que, en entorns d'alta volatilitat, incertesa, complexitat i ambigüitat, requereixen revisar les respostes dels sistemes de protecció social.

Metodologia primera fase:

Estudi qualitatiu amb les aportacions de 129 estudiants, professors i professionals d'aquests àmbits en tres territoris (Catalunya, Madrid i País Basc), recollides a través d'una enquesta telemàtica.

Resultats i conclusions

L'anàlisi de la informació recollida ens ha permès identificar 7 categories, que responen a grans àmbits transicionals:

- Família i relacions interpersonals
- Processos de pèrdua i dol
- Ocupació i situació econòmica
- Salut-malaltia
- Cicle vital
- Educació
- Context, territori o societat

En cada un d'aquest àmbits transicionals, hem identificat entre 3 i 8 subcategories, que responen als diversos escenaris o temàtiques situacionals que apareixen. Dins de cada un d'aquests escenaris o temàtiques situacionals, s'han identificat situacions crítiques prototípiques.

Publicacions derivades:

López, P.; Lázaro, S.; Navarro-Segura, L. i Mota, R. (2019). [Las transiciones vitales: un marco conceptual para la innovación en la intervención, la formación y la investigación en Trabajo](#)

[social](#). En El Trabajo social en un mundo en transformación. Vol II. Tirant Humanidades.

El conjunt de resultats estan en procés de publicació a una revista internacional especialitzada.

L'anàlisi de les respostes ens indica que, a l'hora de parlar de transicions vitals, segueixen tenint importància aquells moments determinats pels cicles evolutius socialment reconeguts, que estan marcats per la incertesa i que impacten en la construcció vital de les persones . No obstant això, un dels aspectes més rellevants de l'anàlisi és la identificació de situacions emergents que transcendeixen les etapes vitals, que poden succeir al llarg de el temps i per diversos motius. Són aquelles situacions que desborden emocionalment a la persona que les viu, bé per haver de experimentar-les en moments en què evolutivament no està preparada, bé per no tenir eines personals que ajudin a gestionar-les de manera adequada.

Aquests són els escenaris en els quals els educadors/es i treballadors/es socials intervenim, ens formem i investiguem. A la complexitat i incertesa d'aquests escenaris i de les transicions vitals que en ells es produeixen cal sumar les pròpies transicions vitals com a persones i com a professionals.

Cal, per això, seguir investigant per, més enllà de la descripció de les situacions professionals a afrontar, identificar estratègies i tècniques d'anàlisi de la realitat, d'intervenció professional i de formació que donin respostes innovadores i, sobretot, eficaces per millorar el benestar de les persones i de les comunitats en què es desenvolupa la nostra praxi professional.

19. Monoparentalitat femenina i pobresa. Gènere, soledat i conciliació

Dades del projectes	
Títol del projecte	Monoparentalitat femenina i pobresa. Gènere, soledat i conciliació
Durada	6 mesos (abril-octubre'18)
Font de finançament i pressupost	Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
Investigador/a principal	Isabel Torras
Equip de la recerca	Andrés Lorenzo

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none">– Elaborar un <i>estat de la qüestió</i> sobre la situació de la monoparentalitat femenina– Detectar necessitats de les famílies monoparentals i fer propostes de millora
<p>Metodologia:</p> <p>Ens acostem a l'anàlisi de la realitat a estudiar a partir de dades obtingudes per fonts primàries (entrevistes a professionals de sector) i per fonts secundàries (documentació, estudis i informes):</p> <ul style="list-style-type: none">– Anàlisi de documentació, informes i estadístics– Entrevista semiestructurada a treballadors socials que atenen famílies en situació de vulnerabilitat– Contrast de dades primàries i secundàries

Resultats i conclusions
<p>Les dades posen de manifest que les llars monoparentals son les llars que tenen un risc més alt de caure en la pobresa, donat que només hi ha un progenitor que ha de treballar i ha de cuidar alhora els fills/es. Les estadístiques mostren que el 80% de les famílies monoparentals tenen una dona al capdavant.</p> <p>Les principals necessitats que l'estudi va treure a la llum van ser a nivell d'habitatge, d'ocupació i de conciliació. A més, a les dificultats socioeconòmiques s'hi sumen les dificultats de salut i socioemocionals relacionades amb la soledat i la manca de xarxa social. L'estudi també denunciava la repercussió que aquesta situació té en els fills i filles de famílies monoparentals; on la desigualtat d'oportunitats no ve per tenir una mare com única progenitora, sinó que ve per les dificultats socioeconòmiques en que es troben immerses.</p> <p>Aquests resultats queden recollits en el següent dossier: https://www.tercersector.cat/sites/default/files/dossier_monoparentalitat_femenina_i_pobresa_vdef_0.pdf</p>

20. Detecció de necessitats formatives a les escoles bressol per optimitzar l'acció educativa

Dades del projecte	
Títol del projecte	Detecció de necessitats formatives a les escoles bressol per optimitzar l'acció educativa
Durada	Novembre 2017 – Novembre 2019
Font de finançament i pressupost	Fundació Pere Tarrés 8.200€
Investigador/a principal	Isabel Torras
Equip de la recerca	Jesús Vilar; Gisela Riberas, Àngels Sogas i Elena Requena

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius:</p> <ul style="list-style-type: none">– Fer un estudi de la situació de les Escoles Bressol que gestiona la Fundació Pere Tarrés (FPT) en relació a:<ul style="list-style-type: none">– Les necessitats formatives de les persones que estan en contacte directe amb els infants i les seves famílies– Els estils educatius prioritaris utilitzats en l'atenció directa quotidiana– Els conflictes que sorgeixen en la pràctica diària i la seva gestió– El treball en xarxa i col·laboratiu amb altres agents del territori– Dissenyar una formació de postgrau que respongui a les necessitats detectades
<p>Metodologia:</p> <p>El projecte té tres fases:</p> <ol style="list-style-type: none">1. En una primera fase es van recollir les dades dels professionals que treballen a les Escoles Bressol de la FPT a partir d'un qüestionari online i un focus group amb informants rellevants. Concretament el qüestionari va ser respost per 119 professionals de 19 Escoles Bressol. I en el focus group van participar 6 professionals.2. En una segona fase es van analitzar les dades i es va dissenyar la formació de postgrau (15 ECTS) <i>Petita infància, família i territori: eines per l'acompanyament socioeducatiu</i>.3. En la tercera fase es va implementar i avaluar el postgrau

Resultats i conclusions
<p>Els resultats obtinguts del projecte són a dos nivells:</p> <ol style="list-style-type: none">a) Elaboració i execució de la formació de postgrau <i>Petita infància, família i territori: eines per l'acompanyament socioeducatiu</i> (el curs 2018/19 en format presencial i el curs 20/21 en format online).b) Estudi de la situació de les escoles bressol: els resultats de l'estudi posen de manifest que hi ha una alta satisfacció en el treball amb l'infant i la seva família (mitja superior a 8 en una escala de 1 a 10). Es detecta que les principals necessitats de les professionals de les escoles bressol tenen a veure amb el treball en xarxa amb els agents del territori que, alhora, és l'àmbit en el que mostren menys satisfetes (amb puntuació mitjana de 6,8 en una escala de 1 a 10). Aquests resultats es poden consultar a:

Torras, I., Vilar, J., Riberas G., Requena E. (en prensa) “Factores relevantes en la satisfacción de los profesionales en centros de educación infantil: percepción de su desempeño en la relación con niños, familias y territorio” *Profesorado. Revista de currículum y formación del profesorado*.

21. Anàlisi de les estratègies de formació ètica en els estudis d'Educació Social i Treball Social de les universitats catalanes

Dades del projectes	
Títol del projecte	Anàlisi de les estratègies de formació ètica en els estudis d'Educació Social i Treball Social de les universitats catalanes
Durada	2016-17
Font de finançament i pressupost	5900 €. Càtedra Ethos. Universitat Ramon Llull
Investigador/a principal	Jesús Vilar
Equip de la recerca	Gisela Riberas, Genoveva Rosa, Paco López, Sandra Escapa, Maria Tereza Leal, Carme Fernández

Objectius del projecte i metodologia
<p>Descriure com és la formació ètica en els estudis d'Educació Social i Treball Social a les universitats catalanes. En concret:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Conèixer quin percentatge hi ha d'assignatures explícites sobre ètica professional, quin percentatge d'assignatures que no són d'ètica tenen algun apartat que sí que ho sigui i quines assignatures que no són d'ètica ni tenen cap apartat específic d'ètica en parlen en algun moment. – Analitzar la coherència interna de les assignatures (competències, resultats d'aprenentatge, metodologia de treball, tipus d'activitats). – Identificar quina imatge hi ha sobre què significa estar format de manera satisfactòria en ètica professional a través de l'enumeració de les competències que s'associen a aquesta formació.
<p>Metodologia</p> <p>Qüestionari a les persones responsables dels estudis d'Educació Social i Treball social de les universitats catalanes per accedir a les assignatures i per conèixer quines competències associen a la idea d'estar format adequadament en ètica professional.</p> <p>Anàlisi de paraules i conceptes en través de mapes de conceptes.</p> <p>Anàlisi interna de les assignatures (competències, resultats d'aprenentatge, metodologia de treball, tipus d'activitats).</p>

Resultats i conclusions
<p>S'observa que la formació en ètica és molt dispar, amb enfocaments molt diferenciats que van des d'aquelles que posen l'èmfasi en aspectes deontològics a aquelles que posen l'èmfasi en aspectes actitudinals.</p> <p>No es contempla la dimensió operativa de l'ètica en el dia a dia de l'activitat, especialment pel que fa a mètodes de deliberació i gestió de situacions de conflicte no previstes.</p> <p>En aquest sentit, es pot dir que la formació és parcial i no capacita plenament per a la implementació de l'ètica professional en totes les seves dimensions.</p> <p>Es detecta també poc coherència interna en les assignatures (les competències i resultats d'aprenentatge esperats no acaben d'estar ben vinculats amb el tipus d'activitats que realitzen ni amb la metodologia emprada).</p> <p><i>Articles que es deriven de la recerca:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vilar, J.; Riberas, G.; Escapa, S.; López, P.; Rosa, G.; Leal, M.T.; Sogas, A.; Fernández, C. (2017). Informe de recerca. Anàlisi de les estratègies de formació ètica en els estudis d'Educació Social i Treball Social a les universitats catalanes. <i>Ars Brevis</i>, 23, 301-371. https://www.raco.cat/index.php/ArsBrevis/article/view/338646/429583 – Vilar, J.; Riberas, G.; Rosa, G. (2018). Ética y profesionalidad reflexiva. Más allá de los códigos deontológicos. <i>A Praxis Educare</i>, N 4, 32-38. http://www.aptses.pt/wp-content/uploads/2020/03/PRAXIS-EDUCARE-n.%C2%BA-4-2018.pdf

22. Tipus de conflicte ètic i formes de gestió en els estudis d'Educació Social i Treball Social

Dades del projectes	
Títol del projecte	Tipus de conflicte ètic i formes de gestió en els estudis d'Educació Social i Treball Social
Durada	2014-16
Font de finançament i pressupost	9500 € Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.
Investigador/a principal	Jesús Vilar
Equip de la recerca	Gisela Riberas, Genoveva Rosa

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> – Descriure quins són els tipus de conflicte moral més habitual en l'Educació Social i en el Treball Social. – Identificar les formes més freqüents de gestió dels conflictes ètics en aquestes professions.
<p>Metodologia</p> <p>La metodologia utilitzada va consistir en utilitzar un qüestionari de 7 preguntes tancades (sexe, edat, titulació, anys d'experiència, àmbit i funció de treball i edat de les persones ateses) i 8 preguntes obertes (descripció del conflicte, de les alternatives plantejades i les seves conseqüències, de què se sentien responsables, com ho van resoldre, quina ajuda van tenir, utilitat de la formació rebuda en ètica professional en la resolució del conflicte i necessitats formatives detectades).</p>

Resultats i conclusions
<p>Es va elaborar un primer mapa de riscos ètics, això és, fonts generadores de conflicte, al voltant de tres grans categories (persones ateses, relació interprofessional i respecte de la missió i l'encàrrec). Cadascuna d'aquestes categories desenvolupa tot un seguit de subcategories en cadascuna d'elles.</p> <p>Igualment, es van poder identificar tres grans categories de formes de gestió (no gestió, gestió personal i gestió pública) amb les seves corresponents subcategories.</p> <p>Tota la informació d'aquesta recerca es pot consultar en els següents materials:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vilar, J.; Riberas, G. (2017). Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social. Retos en las políticas de formación. Archivos Analíticos de Políticas Educativas, V. 25, N. 52. https://epaa.asu.edu/ojs/article/view/2651/1912 doi:http://dx.doi.org/10.14507/epaa.25.2651. – Vilar, J.; Riberas, G.; Rosa, G. (2016). "How Social Educators Manage Conflicts of Values". Ramon Llull Journal of Applied Ethics. N. 7, p. 207-230. http://www.raco.cat/index.php/rljae/article/view/310549/400552

23. Tipologies de conflictes ètics i formes de gestió entre els professionals de l'Educació Social i el Treball Social que treballen en l'àmbit de la diversitat funcional.

Dades del projecte	
Títol del projecte	Tipologies de conflictes ètics i formes de gestió entre els professionals de l'Educació Social i el Treball Social que treballen en l'àmbit de la diversitat funcional.
Durada	2015-17
Font de finançament i pressupost	8340 €. Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya.
Investigador/a principal	Jesús Vilar
Equip de la recerca	Òscar Martínez, Gisela Riberas

Objectius del projecte i metodologia
<ul style="list-style-type: none"> – Identificar els tipus de conflicte moral que experimenten els i les professionals que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual. – Descriure les formes de gestió dels conflictes ètics que utilitzen aquests i aquestes professionals. – Establir relacions entre la conflictivitat moral i les formes de gestió dels conflictes ètics. – Relacionar les necessitats formatives manifestades pels i les professionals amb les fonts de conflicte i les formes de gestió.
<p>Es va elaborar un qüestionari que consta de 8 preguntes tancades (sexe, edat, titulació, lloc de treball, anys d'experiència, tipus de recurs, col·lectiu de persones ateses i edat de les mateixes) i 14 preguntes d'escala de 4 nivells organitzades de la següent manera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 3 preguntes sobre els tipus de conflicte. – 6 preguntes sobre les formes de gestió. – 5 preguntes sobre les competències i necessitats formatives.

Resultats i conclusions
<p>Es van identificar les tipologies de conflictes específiques d'aquest col·lectiu professional, des de la perspectiva d'elaborar un mapa de riscos ètics propi. Igualment, les formes de gestió emprades habitualment i la identificació de les necessitats formatives manifestades pels professionals.</p> <p>Tota la informació d'aquesta recerca es pot consultar en el següent article:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Martínez, O.; Riberas, G.; Vilar, J. (2021). Conflictos éticos y formas de gestión entre los profesionales que trabajan en el ámbito de la discapacidad intelectual. A <i>Prisma Social</i>, 32 (1), 262-292. https://revistaprismasocial.es/article/view/4093/4789 https://orcid.org/0000-0001-9249-2687 https://revistaprismasocial.es/issue/view/212

24. Necessitats no materials i persones amb discapacitat intel·lectual als serveis residencials

Dades del projecte	
Títol del projecte	Necessitats no materials i persones amb discapacitat intel·lectual als serveis residencials
Durada	2015-2020
Font de finançament i pressupost	
Investigador/a principal	Oscar Martínez Rivera
Equip de la recerca	Oscar Martínez Rivera, Enric Benavent Vallés i Lisette Navarro Segura

Objectius del projecte i metodologia
<p>Objectius Analitzar les necessitats no materials que s'estan tenint en compte en els recursos residencials que atenen persones amb diversitat funcional intel·lectual.</p>
<p>Metodologia: La investigació es va dur a terme mitjançant la construcció d'una enquesta com a instrument sobre necessitats no materials en recursos residencials per a persones amb discapacitat intel·lectual. Per validar l'instrument es constituïren un panell de deu experts tenint en compte les indicacions de Hyrkäs et al. (2003). Posteriorment es va calcular la fiabilitat i es va portar a terme la validació psicomètrica de l'instrument.</p>

Resultats i conclusions
<p>Les persones amb discapacitat intel·lectual que viuen a recursos residencials tenen més possibilitat de prendre decisions sobre la seva pròpia vida quan més a curt termini son aquestes decisions. Aquest aspecte posa en dubte la possibilitat d'establir el sentit de la vida a llarg termini.</p> <p>Els professionals creuen que les persones amb discapacitat intel·lectual prenen més decisions relacionades amb aspectes del propi recurs on viuen que no pas de fora d'aquest.</p> <p>Les necessitats no materials valorades a la recerca augmenten en funció de si el recurs és per persones amb discapacitat intel·lectual amb menys suport professional i que per tant son persones més autònomes.</p> <p>Hi ha un ampli consens dels professionals enquestats en la importància que haurien de tenir aquests aspectes a les llars residències per a persones amb discapacitat intel·lectual.</p> <p>La part principal de la recerca està publicada a:</p> <ul style="list-style-type: none">– Martínez-Rivera, O., Benavent-Vallès, E. & Navarro-Segura, L. (2020). Necesidades no materiales en el cuidado de personas con discapacidad intelectual en residencias. <i>Cultura de los cuidados</i>, n. 56, p. 183-197. https://doi.org/10.14198/cuid.2020.56.13